PRIMORSKI DNEVNIK
GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SLOVENSKEGA NARODA ZA TRŽAŠKO OZEMLJE
Leto VI - Štev. 71 (1462) Poštnina plačana v gotovini Spedizione in abbon. post. I. gr. TRST sobota 8. aprila 1950 Cena 15 lir

Resolucija izvršilnega odbora SIAU za upravne volitve v coni B

Volivci in volivke Istrskega okrožja!

Glasujte za Slov.-ital. ljudsko fronto

Demokrati Trsta, podprite delovno ljudstvo cone B v njegovem boju za razvoj demokracije in socializma!

Izvršilni odbor Slovensko-italijanske antifašistične unije je na svoji seji na 6. 4. 1950 soglasno sprejel sledeče resolucijo:

Izvršilni odbor Slovensko-italijanske unije za Tržaško ozemlje obsoja pred demokratičnim javnim mnenjem provokatorsko in šovinistično gonjo proti ustanovam cone B gonjo, ki so jo pred nekaj tedni začele stranke in organizacije, ki so eksponenti italijanskega kapitala in novofašističnih struj; kajti italijanska buržoazija, ki je izgubila svoje privilegije v coni B Tržaškega ozemlja zaskrbljeno išče argumente, da bi obdržala in utrdila svoje pozicije v coni A in v Italiji. Svobodne in demokratične volitve, ki so razpisane na podlagi načel splošne volivne pravice, tajnega glasovanja in s proporcionalnim sistemom, so povzročile nezaslišano gonjo laži in blatenja proti ljudski oblasti cone B. V tej gonji se posebno odlikujejo zagovorniki maščevanja, ljudje, ki zastopajo novi fašizem in najbolj nazadnjaški klerikalizem.

Vzroke te zaostritve je treba iskati v dejstvu, da predvideva tržaška in mednarodna reakcija nepopravljiv in dokončen političen poraz z izidom volitev, ki bodo ponovno potrdile in izpopolnile ljudsko voljo.

Izvršilni odbor SIAU daje delavstvu v presojo protidemokratične in protirevolucionarne cilje te bobneče tiskovne in besedne gonje, ki so jo Tržačani že okusili na zadnjem zasedanju občinskega sveta.

Bilo je seveda nujno, da so v tem protiljudskem pohodu izkazali zlasti ljudje in Kominforma.

Izvršilni odbor SIAU opozarja vse demokrate na sramotno sporazumno sodelovanje kominformističnega in najbolj šovinističnega, neofašističnega tržaškega tiska ter tiska reakcionarne Demokratske zveze, ki je zagovornik novih imperialističnih akcij.

Hinavščina, lažni patriotizem in protidemokratične ter protirevolucionarne cilje te gonje dokazujejo: pačenje resnice, poizkusi razvrednotenja in blatenja politično-socialnih pridobitev osvobodilne vojne v coni B, poizkusi iskanja povoda za postavljanje pod obtožbo vse antifašistične in partizanske borbe; skrivanje dejanskega težkega položaja delavstva v Trstu in v Italiji; preprečevanje obnove in reorganizacije demokratičnih sil cone A, razvoja najširših odnosov med delavstvom obeh con; oviranje za vsako ceno mirnega sožitja med tremi narodi; preprečevanje z vsemi sredstvi razširitve in predvsem rešitve tržaškega vprašanja na demokratičen način, ki bi ustvaril pogoje za sporazum med tukaj živečimi narodi v interesu narodov Jugoslavije in Italije.

Diskreditirani argumenti, ki jih ob tej priložnosti uporabljajo, da bi poizkušali razvrednotiti rezultate bližnjih volitev v coni B, jasno kažejo, da so tisti zapozneli branitelji mirovne pogodbe prav tisti, ki mirovne pogodbe niso nikdar priznavali, ki so storili vse, da bi postala neizvršljiva; ki so porušili drugega za drugim vse pogoje za njeno praktično izvajanje; ki so prekinili vse gospodarske in kulturne odnose s prirodnim zaledjem Trsta, predvsem pa z cono B; povezali samovoljno in proti interesom prebivalstva samega tržaško gospodarstvo z italijanskim; ki so dejansko odstranili mejo med STO-jem in Italijo, podvrgli tržaške interese, ki so posebej navedeni v mirovni pogodbi, samovoljni presoji italijanske vlade; ki so izdali in poteptali vse obveze mirovne pogodbe; ki so pomagali uničiti demokratične ustanove, ki si jih je priborilo ljudstvo z osvobodilno vojno; ki so uničili vsako pobudo Jugoslovanske vojaške uprave in ljudske oblasti cone B za dosego sporazumov za gospodarsko združitev obeh con; ki so sabotirali imenovanje guvernerja, ko je bilo še mogoče.

Ti lažnivi pristaši mirovne pogodbe in hinavski patrioti so isti, ki so sistematično hujskali manj zavedni del tržaškega prebivalstva proti vsakemu možnemu sožitju med obema conama, ki so nenehno poskušali razvrednotiti in blatiti vsako konstruktivno akcijo, ki je težila za izboljšanjem gospodarskega in kulturnega življenja prebivalstva cone B; ki so manevrirali po svojih brezštevilnih agentih, da bi se sabotirale vse pobude za kulturni razvoj ljudstva italijanske narodnosti Istrskega okrožja.

Slovansko - italijanska antifašistična unija spominja, kako in na kakšen način so monopolizatorji volitev v Trstu organizirali volivne imenike, koliko tisočev volivcev, ki niso imeli pravice, je v Trstu volilo, kako je bila ob priliki upravnih volitev razkrinkana prava kamora; kako številni so bili naznanjeni primeri kršitve zakonov o volivni pravici v Trstu in kako so prav ti ljudje, ki razgrajajo, ker se danes v coni B izvajajo resnično demokratične volitve, v preteklosti zanikali ljudski oblasti njen demokratičen značaj in zatrjevali, da ljudska oblast ni bila voljena.

Izvršilni odbor SIAU poziva vse demokratične sile Tržaškega ozemlja, da s skupno akcijo razkrinkajo cilje te reakcionarne koalicije, ki gre od novih fašistov MSI do Vidalijevih kominformistov.

Izvršilni odbor vabi vse tržaško delavstvo in vse demokrate, da se popolnoma solidarizirajo in podprejo delovno ljudstvo cone B v njegovem boju za razvoj demokracije in socializma ter

vabi vse prebivalstvo cone B naj se strnjeno udeleži volitev in glasuje za Slovansko-italijansko ljudsko fronto, ki je zanesljiv branik in politično sredstvo za uresničenje tistega volivnega programa, ki predstavlja velik korak naprej k popolni demokratizaciji vsega življenja Istrskega okrožja.

Prejeli smo:

Prošnja: Podpisani Babič Anton, pok. Andreja rojen 1894. pri Sv. Antonu (Cerej) štev. 21 prosim okrajno volivno komisijo potom odbora SIAU, da bi zbrisali moje podpisano ime, katero sem nepremišljeno podpisal za demokristjansko skupino na kandidatni listi za volivno okrožje Sv. Anton. Zahtevam, da se moje ime izbriše, ker sem bil zapeljan od nepoštenih ljudi in nočem omadeževati borbe mojega sina in krvi naših padlih bratov in sester.

Obenem prosim, da bi to mojo prošnjo res odobrili in objavili v Primorskem dnevniku in v Istrskem tedniku.

Babič Anton l. r.

Potres v Livornu

LIVORNO, 7. — Precej močni potresni sunki so nocoj prestrašili meščane v Livornu. K sreči niso potresni sunki napravili nobene škode, pač pa so prestrašeni meščani takoj zbežali na plan.

Tudi iz Orana v Severni Afriki poročajo o treh potresnih sunkih, ki so jih občutili včeraj zjutraj v pokrajini Ain Temouchent. To je že petič, da so v Alžiru v zadnjih dveh tednih čutili potres.

Usmrtitev japonskih vojnih zločincev

TOKIO, 7. — V jetnišnici Sugamo v Tokiu so danes zjutraj obesili sedem japonskih vojnih zločincev, ki so mučili in ubili tri ameriške letalce. Obsodbo je potrdil Mac Arthur 18. marca t. l. Teh sedem obsojencev spada v skupino 41 japonskih vojnih zločincev, ki jih je 16. marca 1948 ameriško vojaško sodišče v Jokohami obsodilo na smrt.

Na procesu so dokazali, da so ameriški letalci, ki so se rešili iz sestreljenih ameriških letal, ko so bombardirala Okinavo, služili japonskim vojakom kot cilj pri vajah z bajonetom. Po tem mučenju so mrtve letalce zažgali.

Velikonočna poslanica patriarha Alekseja

MOSKVA, 7. — Tiskovna agencija «Tass» je danes zjutraj objavila tradicionalno velikonočno poslanico moskovskega patriarha Alekseja vsem pravoslavnim prelatom.

TIRANA, 7. — Včeraj so se po vsej Albaniji začela predvolivna zborovanja. Isto tako so začeli predlagati kandidatne liste. V Tirani je bilo sinoči predvolivno zborovanje, na katerem so za prvega kandidata predložili Env. Hodžo.

IZJAVE RAVNATELJA INFORMACIJSKEGA URADA PRI VLADI FLRJ VL. DEDIJERA

Med FLRJ in Italijo ni nobenih pogajanj v zvezi z vprašanjem Tržaškega ozemlja

Izjave Vorošilova v Budimpešti so vojnohujskaškega značaja ter pomenijo vmešavanje v notranje zadeve drugih držav - Članek francoske napredne pisateljice E. Thomas

je Dedijer poudaril, da je treba pri tem upoštevati dejstvo, da je Vorošilov uradni predstavnik Sovjetske zveze, ter posebni odposlanec Stalina in tudi eden od podpredsednikov sovjetske vlade.

Sklicujoč se na izjave Rakosija, ki jih je podal ob isti priliki, je Dedijer izjavil, da so te izjave samo odsev izjav Vorošilova.

Dalje je Vladimir Dedijer izjavil, da obstaja upanje za sklenitev trgovinske pogodbe med Jugoslavijo in Zahodno Nemčijo. Kakor je znano, je vlada v Bonnu prekinila razgovore iz vzrokov, ki niso v zvezi s trgovinskim dogovorom.

Francoska napredna književnica Edith Thomas, ki se je vrnila z obiska v Jugoslaviji, je napisala v listu «Franc Tireur» članek, v katerem poudarja, da je nedopustno, da se v očeh mednarodnega proletariata obtožuje proletariat Jugoslavije, da je postal fašističen, samo zato, ker je jugoslovanska vlada v sporu s sovjetsko vlado.

Edith Thomas, ki je nedavno izstopila iz francoske komunistične partije, ker se ne strinja z informbirojevsko politiko njenega vodstva, poudarja, da v Jugoslaviji ni odkrila ne fašizma ne fašistov kljub trditvam Informbiroja. Sklicujoč se na dejstvo, da je komunistom na Vzhodu zabranjeno hoditi v Jugoslavijo, da vidijo, kaj se tam dogaja, piše Edith Thomas:

BEOGRAD, 7. — «Tanjug» javlja da je ravnatelj informacijskega urada pri vladi FLRJ Vladimir Dedijer izjavil v zvezi s tržaškim vprašanjem, da ni med Jugoslavijo in Italijo v teku nobeno pogajanje.

Sklicujoč se nato na protijugoslovanske napade Vorošilova na sestanku v Budimpešti je Dedijer izjavil, da so te izjave vojnohujskaškega značaja. Namene, ki jih Vorošilov pripisuje Jugoslaviji, ima ravno Sovjetska zveza proti naši državi.

je nadaljeval Dedijer. Zelo čudno je, da govori Vorošilov o svetovnem miru in v isti sapi podaja vojnohujskaške izjave proti Jugoslaviji. Izjava Vorošilova pa pomeni hkrati očitno vmešavanje v notranje zadeve druge države, to tem bolj, ker je Vorošilov pozival jugoslovanske narode, naj se uprejo proti svoji zakoniti vladi. Nato «Bili bi izpostavljeni nevarnosti da neposredno zvedo pri razgovorih z ljudmi, pri preučevanju dejstev ter pri primerjanju s tem, kar se govori, da jugoslovanski narodi ki so z brezprimerno hrabrostjo borili proti Nemcem, Italijanom in proti fašistom sploh, niso preko noči postali agenti Gestapa in mednarodne reakcije, pač pa da želijo zgraditi socializem.

Dilema ZSSR - komunizem z ene strani, in kapitalizem z druge strani — nadaljuje Edith Thomas — se danes ne postavlja več tako ozko kakor pred 33 leti, za časa oktobrske revolucije. Sovjetska zveza je bila takrat edina proletarska država in dolžnost vsakega revolucionarja je bila braniti velik poizkus. Danes je Sovjetska zveza odrasla in dokazala svojo moč z gospodarsko preobrazbo zaostale zemlje ter v vojni, kjer je nosila veliko breme. Toda Sovjetska zveza ni več edina država, ki vodi revolucijo. Ljudske republike v Evropi in Kitajska postavljajo prvi krat v zgodovini vprašanje odnosov med socialističnimi državami.

Nato piše Edith Thomas, da se je med svojim bivanjem v Jugoslaviji zanimala tudi za dve vprašanji: Ali Jugoslavija gradi socializem, ali pa je v rokah fašistov; in če gradi socializem, kako se v zvezi z Jugoslavijo postavlja določeno število teoretičnih vprašanj. Govoreč o politiki KPJ na vasi piše Edith Thomas, da nasprotno s tem, kar so Jugoslavijo obtožili, da se naslanja na kulake, v Jugoslaviji nima najbogatejši kmet več kot 20 hektarov zemlje. Ali se torej ti lahko nazivajo kulaki? Na Poljskem imajo na primer posamezni kmetje tudi 150 hektarov zemlje.

Nato opisuje Edith Thomas svoj obisk v tovarni «Ivo Lola Ribar» blizu Beograda ter piše o odnosih med delavci in tovarniškim vodstvom, o tovarniških svetih ter o sindikalni organizaciji.

V svojem drugem članku, ki je objavljen pod naslovom «Beograjski komunisti so mi rekli, da imajo rajši demokracijo nego birokracijo», piše Thomas, da se v Jugoslaviji seča dela za likvidacijo ostankov kapitalističnega izkoriščanja, dela se za elektrifikacijo države, za izgradnjo tovarn ter za zgraditev zadostnega števila hiš, da bi ljudje dobili primerno stanovanje. Dela se za to, da se poseje dovolj žita, da se zredi dovolj živine ter da se vse to dela z lastnimi sredstvi med dvema sovražnima svetovoma: na Vzhodu — sovjetska blokada, na Zahodu ka pitalizem. Jugoslavija je leta 1950 — zaključuje Edith Thomas — za mednarodni proletariat to kar je bila Sovjetska zveza leta 1920.

NOVI VOJAŠKI NAČRTI ameriških vojnih hujskačev

Petletni načrt za podvojitev števila rezervistov Pritisk ZDA na države Latinske Amerike

WASHINGTON, 7. — Danes so javili petletni načrt ameriške vojske za podvojitev števila rezervistov. Namen tega načrta naj bi bil dati ZDA za 25 divizij efektivnega vojaštva, ki naj bi bilo takoj na razpolago. Število teh rezervistov bo s tem prekoračilo od 170 tisoč do 367 tisoč dosedanjih 625 tisoč 625 tisoč neplačanih prostovoljcev. Program predvideva v splošnem, da morajo ZDA razpolagati takoj ali v čim krajšem času «v primeru alarma» z 62 divizijami. Izdatki programa za 5 let bodo razdeljeni od 115 milijonov dolarjev do 186 milijonov, več 80 milijonov za razne naprave. Predstavniki ameriške vojske izjavljajo, da predstavlja število 367 tisoč mož minimum, ki je neobhodno potreben. Okroglo število efektivnega vojaštva bi bilo 1 milijon in 2 tisoč častnikov, toda kakor pravijo, «sedanji proračun ne dovoljuje za sedaj tega števila».

To je zopet nov korak v tako imenovani spomladni ameriški ofenzivi in v vojnohujskaški politiki, ki so jo ameriški vojni hujskači v zadnjem času zopet ojačili. V to igro spada tudi imenovanje Fosterja Dullesa za Achesonovega svetovalca v vseh zunanje političnih vprašanjih. Dulles je namreč znan zagrizen sovražnik ne samo Sovjetske zveze in mednarodnega naprednega gibanja, pač pa tudi samega ameriškega naprednega gibanja. Sicer je pa sam po svojem imenovanju smatral potrebno podati izjave v tem smislu. V kratkem bodo celo objavili neko njegovo delo, v katerem se izreka za spremenitev atlantskega pakta v pravo politično, gospodarsko in vojaško federacijo držav Severnega Atlantika. Vsekakor je pričakovati novih vojnohujskaških dejanj.

Pravkar javlja moskovski radio, da je državni departman zahteval od držav Latinske Amerike, naj menjajo nekatere diplomatične predstavnike v OZN. To pa je prav gotovo v zvezi s tem, ker so si številni diplomati Latinske Amerike včasih upali govoriti ali glasovati na način, ki ni bil v skladu z direktivami Washingtona.

Tudi v Haagu so Američani postavili zahteve za zvišanje vojaških izdatkov v posameznih državah atlantskega pakta. Ti izdatki pa morajo imeti prednost pred vsemi drugimi, tudi če zaradi tega ljudstvo strada. Na ta račun bodo n. pr. v Angliji prihodnji teden zvišali cene masla in mesa in v doglednem času tudi drugih živil. V Haagu pa so morale države atlantskega pakta prevzeti tako težke obveznosti, da so nekateri ministri evropskih držav kljub svoji ubogljivosti skušali na konferenci ugovarjati, da bi se vsaj nekoliko «opravičili» pred ljudstvom svoje države.

Na tej konferenci so prišla še posebno do izraza nasprotstva med Angleži in Američani. ZDA skušajo namreč eliminirati svojega glavnega tekmeca na morju in so baje zahtevale, naj bi Velika Britanija znižala izdatke za pomorske gradnje ter temu primerno zvišala izdatke za suhozemsko vojsko.

Dopisnika ameriških listov ostala v ČSR

PRAHA, 7. — Georges Wheeler, praški dopisnik ameriškega lista «National Guardian», član Wallaceove napredne stranke in njegova žena bivša praška dopisnica lista «National Religions Service» sta zaprosila češkoslovaška vlado za zatočišče. Oba sta imela tudi tiskovno konferenco. Weehler je izjavil, da se ne strinja z zunanjo politiko vlade ZDA. Kot ameriški vojaški funkcionar v ameriškem zasedbenem področju v Nemčiji je uvidel, da so ameriški funkcionarji v Berlinu, predstavniki velikih trustov nasprotovali odločbam postdamskega sporazuma in bili odločni nasprotniki SZ. Wheeler je še izjavil, da sta prav zastopnika take politike Robert Murphy in Drape nastavljala na glavna mesta bivše nacistične voditelje in člane Gestapa. 1946. so ga celo uradno obvestili, da postdamski sporazum na noben način ne služi več politiki ZDA. Vendar pa da še ni prišel ugoden trenutek, da bi to javno povedali. Wheelerjeva žena pa je izjavila, da ne bo več dopisovala v list «National Religions Service», ker jo je to glasilo silila pošiljati take novice, v katerih je bilo napisano, da na Češkem preganjajo vero, čeprav to ne odgovarja resnici.

PARIS, 7. — Pariški občinski svet je brez debate odobril načrt o zgraditvi stadiona za sto tisoč gledalcev.

RIO DE JANEIRO, 7. — Število žrtev železniške nesreče na progi Niteroi Campos Victoria v Braziliji je naraslo na 47 mrtvih in 40 pogrešanih.

Ameriški Jugoslovani svoji domovini

NEW YORK, 7. — Klub Amerikancev jugoslovanskega porekla v Cikagu je imel te dni zborovanje, na katerem je Geo Gugič, ki je bil nedavno v Jugoslaviji, imel predavanje o Jugoslaviji. Gugič je izjavil: «Ko človek vidi velike električne centrale, zgrajene v zadnjih 4 letih, nove proge obnovljene luke, nove tovarne, se čudi, kako je bilo to mogoče napraviti v tako kratkem času, ko narode Jugoslavije z vseh strani ovirajo pri izgradnji domovine».

Na zborovanju so sprejeli predloge za pošiljanje zdravil v Jugoslavijo v okviru kampanje, ki jo vodi Hrvatska bratska zajednica.

Gladovna stavka zaprtega turškega pisatelja

ISTAMBUL, 7. — Turški napredni pisatelj Nazim Hikmet, ki je v zaporu nad 12 let, je sklenil, da bo 8. aprila začel gladovno stavko. Kakor poroča list «Vatan», je nad 100 tisoč istambulskih intelektualcev pozvalo predsednika republike, naj pesnika pomilosti. List «Kudret» poroča, da je 17 ankarskih znanih juristov poslalo predsedniku republike enako pismo.

Konferenca sindikatov FLRJ

BEOGRAD, 7. — Od 15. do 16. aprila bo v Beogradu splošna konferenca sindikatov Jugoslavije, na kateri bodo preučili vprašanje odnosov s Svetovno sindikalno zvezo. Konference se bodo udeležili delegati iz vse Jugoslavije, ki so bili izvoljeni v posameznih kategorijah.

Van Zeeland sestavil vlado brez liberalcev

BRUSELJ, 7. — Danes se je sestal kongres belgijske liberalne stranke. 748 prisotnih delegatov je soglasno odobrilo resolucijo, ki jo je včeraj sprejela parlamentarna skupina liberalne stranke. V tej resoluciji so namreč parlamentarci odklonili sodelovanje in podporo katerikoli vladi, ki bi skušala rešiti dinastično vprašanje z brezpogojnim kraljevim povratkom. Vsi govorniki so opozorili, da je treba predvsem preprečiti razcep v stranki, in da ni mogoče misliti na sodelovanje s krščansko socialno vlado, ki bi hotela kraljev povratek. Kongres je nato glasoval proti Van Zeelandu. Stranka pa je sklenila, da bo izključila iz svoje srede vsakega, ki se bo pridružil Van Zeelandu.

Van Zeeland je izjavil danes — po kongresu seveda — da ima že sestavljeno vlado, imena pa da bo objavil jutri popoldne. Minister je dodal, da bo to le homogena vlada Krščanskih socialcev, morda bo v to vlado poklical kvečjemu še kakega strokovnjaka. Taka Van Zeelandova vlada bi morda v parlamentu dobila zaupnico, le če bi se ji pridružila dva flamska liberalca. V primeru da bi Van Zeeland ne dobil zaupnice v obeh zbornicah, bo predlagal njun razpust.

Kraljev politični tajnik Pirenne, ki je imel včeraj razgovor z Van Zeelandom takoj po svojem povratku iz Ženeve, kjer je bil pri kralju, je objavil kraljevo poslanico. V tej namreč pravi kralj, da se bo v katerem koli primeru pokoril sklepom parlamenta.

Reuterjev dopisnik izgnan iz Varšave

LONDON, 7. — Vincent Buist, dopisnik agencije «Reuter» v Varšavi bo moral v dveh tednih zapustiti Poljsko. O tem je obvestilo dopisnika poljsko ministrstvo za zunanje zadeve Poljske oblasti namreč obtožujejo dopisnika, da ni objektivno poročal o procesu proti angleški državljanki Halini Firth, ki je bila obsojena na tri leta ječe. Nedavno je bil izgnan s Poljskega tudi dopisnik agencije «France Presse». Tako sta sedaj v Varšavi le še dva dopisnika zahodnega tiska, in sicer predstavnik lista «New York Times» in dopisnik agencije «Associated Press».

Tarchiani, Perkins in gordijski vozel

Danes bodo italijanski šovinistični časopisi zopet izšli z velikimi naslovi o tem, kako je italijanski ambasador Alberto Tarchiani obiskal v Washingtonu najprej pomočnika zunanjega ministra ZDA za afriške zadeve, nato pa GEORGEA PERKINSA, pomočnika zunanjega ministra za evropske zadeve in z njim razpravljal o tržaškem vprašanju.

Ameriška novinarska agencija «UNITED PRESS» poroča s tem v zvezi, da je bilo govora o spomenici, ki jo je minister Sforza poslal nedavno vladam ZDA, Anglije in Francije glede «nadaljnih korakov, ki jih je podvzela Jugoslavija za vključitev cone B v jugoslovansko gospodarstvo» in sicer «kljub temu, da so zapadni zavezniki zatrjevali in zatrjujejo, da bo moralo biti Tržaško ozemlje vrnjeno Italiji». Nato je Tarchiani omenil «namen Jugoslavije izvesti volitve v coni B 16 aprila po načelu ene same liste» in izrazil «bojazen, da imajo volitve namen olajšati gospodarsko vključitev cone B v Jugoslavijo». Vse to — tako nadaljuje ameriška agencija — «je Perkins zelo pazljivo poskušal in mu dejal, da ne more ničesar uradnega povedati dokler ne bo zunanje ministrstvo zaključilo tozadevnih posvetovanj z zunanjimi ministri Britanije in Francije» Nadalje je Tarchiani tudi poizvedoval, po kaj bo šel Allen, ameriški ambasador v Jugoslaviji v ponedeljek v Rim k ameriškemu ambassadorju Dunn. Medtem pa ista agencija javlja, da je Allen svoje potovanje odložil na nedoločen čas kot «neprikladno v sedanjem trenutku».

Brez dvoma spada Tarchianijev obisk v zunanjem ministrstvu ZDA v vrsto tistih korakov, ki jih italijanska vlada in italijanski vladni in kominformistični tisk podvzemajo, da bi odvzeli zakonitost in veljavnost upravnim volitvam v coni B. Najboljši odgovor na takšno manevriranje protidemokratične in protirevolucionarne fronte, ki gre v Trstu in v Italiji od fašistov MSI do kominformistov, je današnja resolucija Izvršilnega odbora Slovensko-italijanske antifašistične unije za Tržaško ozemlje, ki jo objavljamo v današnji številki na uvodnem mestu.

Zato ne nameravamo še posebej poudarjati pravega pomena Tarchianijevih včerajšnjih pogorov. Omenimo naj le da laži postajajo tem večje, čim dalje potujejo. Zato je tudi Tarchiani lagal Perkinsu o «edini listi» itd.

Tudi ni nič novega Tarchianijevo sklicevanje na gospodarsko vključitev cone B v jugoslovansko gospodarstvo. Kot vidimo je edini Tarchianijev argument proti tej vključitvi anglo - ameriško francosko «zatrjevanje» da «mora biti Tržaško ozemlje vključeno ponovno v Italijo».

Tarchiani se torej ne sklicuje več — če je poročilo ameriške agencije točno — na mirovno pogodbo, katero sta obe vladi — italijanska in ameriška potom anglo-ameriške vojaške uprave v Trstu temeljito prekršili z vključevanjem (ne samo gospodarskim) cone A v Italijo, to je na tisto pogodbo, ki jo je še prav posebej prekršila italijanska vlada s tem, da ni dala za cono B na razpolago potrebnih monetarnih sredstev kot ji nalagajo določbe mirovne pogodbe.

Na ta način smo torej z razvojem gonje, ki jo vodi italijanska vlada proti coni B prišli do zanimive ugotovitve. Ne gre torej več za to, da posamezne vlade izpolnjujejo določbe mirovne pogodbe, temveč za to, da neka vlada, kateri tri druge vlade v protislovju s tistim, kar so podpisale z mirovno pogodbo, zahteva izpolnitev te obljube. Z drugimi besedami: obljube so bolj važne kot pa od 21 držav podpisana mirovna pogodba.

Zadeva je torej v resnici postala zelo komplicirana in je popolnoma razumljivo, da spričo te kompliciranosti, anglo-francosko - ameriško «posvetovanja» glede Tržaškega vprašanja še vedno trajajo in da je tudi najbrž zaradi te kompliciranosti Allen odložil obisk v Rimu, kjer je baje tudi hotel razpravljati o tržaškem vprašanju.

Mogoče bodo poklicali na pomoč tržaškega znamenitega rektorja Cammarato, ki bo problem rešil tako kot je nekoč storil Aleksander Veliki z gordijskim vozlom: Cammarata bo vzel v roke ostri meč italijanske suverenosti nad Tržaškem ozemljem in v glavah zunanjih ministrov v Parizu Londonu in Washingtonu se bo nenadoma «posvetilo».

No, pri vsem tem se zdi najbolj verjetno, da je angloameriškemu imperializmu svetovno znani italijanski cunjasti imperializem začel iti malo na živce...

Medtem ko se papirnata gonja proti volitvam v coni B nadaljuje, je nujno, da se gromadi z njeno poostritvijo vedno več laži v klerofašističnem in kominformističnem tisku. Včeraj na primer javljajo ti vseznajoči opazovalci cone B, da kandidatna lista «Krščansko-socialne skupine» sploh ni bila sprejeta. To pomeni, da so bili včeraj v Kopru razširjeni volivni letaki omenjene krščansko socialne skupine, za katero je kot je čitateljem dobro znano — zakrinkana De Gasperijeva demokrščanska stranka čeprav v Trstu tržaški demokristjani to zanikajo.

No pa poglejmo teh deset klerikalno demagoških volivnih zapovedi koprskih demokristjanov: Prva poudarja načelo Kristusovega evangelija, svobodo vere in verski pouk v šolah; druga točka omenja lojalno sodelovanje z oblastmi v duhu mirovne pogodbe. Tretja točka zahteva enakopravnost na kulturnem in jezikovnem polju na podlagi krščanske ljubezni (morda kot Bartoli v Trstu). Peta, šesta in sedma točka zahtevajo poenostavljenje upravnega aparata in razvoj gospodarstva ter spoštovanje male in srednje lastnine. Osma točka se zalaga celò za nacionalizacijo veleposestev, velike industrije in imetja, ki ga upravlja država, ter sodelovanje delavcev. Deveta in deseta točka pa omenjata zaščito otrok, žena in družine ter brezplačen pouk.

Kmečke zadruge v ČSR v rokah bogatih kmetov

Sami češkoslovaški voditelji priznavajo, da vlada ni odpravila kapitalizma na kmetih in ni nič napravila za gradnjo socializma na vasi - Tudi bolgarsko gospodarstvo je le privesek sovjetskega gospodarstva

PRAGA, 7. — Poročilo glavnega tajnika KP ČSR Slanskega o nalogah partije na kmetijskem sektorju na zadnjem zasedanju CK KP je pokazalo, da so se kolektivne kmečke zadruge v ČSR komaj začele razvijati. Značilnost teh zadrug je ta, da je zemlja zasebna last članov, ki jo le skupno obdelujejo, pridelek pa pripada posameznim članom. Niti govora pa ni o kmečko-obdelovalnih zadrugah, o socialističnem kolektivnem gospodarstvu. Ne Slansky v svojem poročilu ne CK KP nista omenila potrebe ustanovitve kmečkih obdelovalnih zadrug niti ne z besedico omenila smernice kmetom, ki bi začeli s socialističnim delom v poljedelstvu. Slansky je celo poudaril, da se vedno več bogatih kmetov vrinja v kmečke zadruge. Primeri pa so, da so se ti kmetje vrinili celo v partijo in v odbore, kjer so zasedli vodilna mesta. Mnoge zadruge so postale nekakšna nova zbirališča za ceneno delovno silo, ki jo potem uporabljajo bogati kmetje. Objektivni pogoji za socialistično preobrazbo kmetijskega sektorja so pač dani, toda manjka revolucionarno partijsko vodstvo, ki bi mu uspelo izpolniti to nalogo.

ČSR je industrijsko močno razvita država. Visoko razvita mehanizacija poljedelstva in precejšnja diferenciacija kmetijskega sloja sta na vsak način dva činitelja, ki bi pripomogla, da bi se socializacija kmetijstva tam mnogo hitreje razvila kot v Jugoslaviji. Kljub vsemu temu pa se ta proces na ČSR ne razvija s tisto naglico kot v Jugoslaviji. Vzrok je pač v tem, da se češkoslovaške množice niso prekalile v štiriletni oboroženi revolucionarni borbi, kakor so to dosegli jugoslovanski narodi pod vodstvom jugoslovanske KP. Tudi agrarna reforma ni bila v ČSR tako dosledno izvršena kot v Jugoslaviji. V ČSR so pustili nedotaknjena zemljišča, ki niso presegla 50 ha. Zaradi tega je tam več kakor 120 tisoč kmečkih dninarjev in okoli 200 tisoč revnih kmetov. Ti bi lahko skupaj s srednjimi kmeti in s pomočjo partije začeli borbo za socialistično preobrazbo kmetijstva.

Niti po februarskih dogodkih 1948 si partija ni zadala te naloge, da bi izvršila preobrazbo kmetijstva. Nasprotno predstavniki partije so leta 1948 zagotavljali kmetom, da v ČSR ne bo kolhozov ne sovhozov. Sam Zapotocky je 5. julija 1948 v Zakopanih govoril: «Naša vlada, ki podpira malo posest, ni odpravila kapitalizma na kmetih, pač pa je ustvarila na tisoče novih kapitalistov». Podobnih izjav visokih političnih predstavnikov je še več. V teh češkoslovaški voditelji odklanjajo socializem v kmetijstvu. Medtem ko zagotavljajo bogatim kmetom, da ne bodo doživeli nobenih izpremeb se zaletavajo v Jugoslavijo.

Pomanjkljivosti pa se pojavljajo tudi v industrijskemu sektorju češkoslovaškega gospodarstva. Minister za industrijo Kliment je pred kratkim priznal, da so izpolnili plan produkcije premoga in lignita samo zaradi nedeljskega in prazničnega. Dela. Minister je priznal, da so tudi v livarnah in plinarnah velike napake. Medtem je treba šteti predvsem velik odstotek odpadkov. Po podatkih ministrstva se je storilnost livarn za surovo železo znižala na 70 do 80 odstotkov, za jeklarne pa od 85 do 95 odst. Steklarska industrija pa se glede proizvodnega plana nahaja prav na zadnjem mestu, izpolnila je le produkcijo navadnega stekla.

Tudi v drugi informbirojevski državi v Bolgariji je gospodarski notranji položaj silno slab, kajpada zaradi tega, ker je vse bolgarsko gospodarstvo postalo privesek Sovjetske ekonomije. Bolgarsko gospodarstvo se omejuje samo na to, da producira surovine, ki jih nato izključno izvažajo v ZSSR. Lani so v Bolgariji zgradili samo eno tovarno, ki pa za gospodarstvo te države ni bogve kako važna. V drugem polletju lanskega leta so ustanovili komaj 12 kmečkih obdelovalnih zadrug. V ostalih panogah bolgarskega gospodarstva pa vladata sabotaža in nered.

Elektrifikacija Bosne in Hercegovine

Težko dostopni tereni v dolinah Neretve, Rame, Vrbasa, Prače, Studenog Jadra in drugih rek v Bosni in Hercegovini so se v zadnjih letih spremenili v velika gradbišča. Tod grade delavci Bosne in Hercegovine sedem hidrocentral in dve termoelektrarni. Dograjeni sta že in obratujeta hidrocentrala pri Bogatiču s 24 milijoni KW in pri Vlasenici na Studenom Jadru s 5 milijoni KW. Hidrocentrala pri Vlasenici v enem izmed najbolj zaostalih krajev Bosne je že dala svoj delež k ekonomskemu dvigu tega kraja. Prav kmalu bo planinska reka Prača spravila v obrat tudi turbine hidrocentrale pri Mesiču, ki bo dajala 15 milijonov KW. V petih letih po vojni je bilo zgrajenih v Bosni in Hercegovini 20 odst energetskih virov več ko v 22 letih stare Jugoslavije. Pred vojno je prišlo na enega prebivalca te republike povprečno 43 KW, že leta 1949. pa se je povprečnik porabe električne energije povzpel na 80 KW. Plan elektrifikacije Bosne in Hercegovine je bil leta 1947. prekoračen za 13 odst., leta 1948. pa za 15,5 odst.

Eno največjih gradbišč petletke — sistem hidrocentral na Neretvi in Rami je znan tudi onkraj meja naše domovine. Hidroelektrarna v Jablanici bo dajala letno 600 milijonov KW, na Rami pa 450 milijonov KW. V dolžini 30 km od Jablanice do Konjica in v dolžini 50 km od Jablanice do vasi Ščita se razteza gradbišče sistema hidrocentral na Neretvi. Tamkaj, kjer stoji jez, visok 80 m, je dobila Neretva novo strugo. Podzemna dvorana je že betonirana. Sedaj so začeli graditi pomožne jeze. Na gradbišču hidrocentrale na Rami so izvrtali nad 9 kilometrov predorov, sedaj pa gradijo strojno dvorano in druge večje objekte.

Na kraškem terenu doline Vrbasa grade sistem hidrocentral. Pri hidrocentrali «Jajce I.» so že izvrtali dve tretjini potrebnih predorov. Tukaj gradijo jez in betonirajo odvajalni predor. Nedaleč od tod je hidrocentrala «Jajce II.». Tu gradijo umetno jezero, v katerem se bo zbirala voda za turbine. Globoko pod zemljo je že videti oblike velike dvorane, v katero bodo postavili naprave za turbine in druge naprave. Te hidrocentrale bodo letno proizvajale 150 milijonov KW za podjetja kemične in druge industrije v tem kraju in za prebivalstvo.

V Bosni in Hercegovini gradijo tudi velike termoelektrarne. Na termoelektrarni v Catičih pri Kaknju bodo gradbena dela v kratkem končana. Ta elektrarna bo dajala letno približno 250 milijonov KW, drugo termoelektrarno enake velikosti grade v Lukavcu. Letno bo dajala 750 milijonov KW.

Vse hidrocentrale bodo povezane z mrežo 110.000 V. daljnovodov. V prvih treh letih petletnega plana so v Bosni in Hercegovini postavili 140 km daljnovodov visoke napetosti in 400 km daljnovodou srednje napetosti, t. j. trikrat več kot v stari Jugoslaviji. Razen oskrbovanja industrije s potrebno energijo bodo te centrale uporabili tudi za elektrifikacijo mest in vasi v republiki. Že doslej je več kot 40 vasi in okrog 10 okrajnih mest dobilo električno razsvetljavo.

Še vedno negotov položaj na Celebesu

DJAKARTA, 7. — Poročila prihajajo, da je Makassar, glavno mesto Celebesa še vedno v rokah upornikov, bivših pripadnikov holandske kolonialne vojske in indonezijskih policistov. Osrednja indonezijska vlada je zapovedala tamkajšnjemu policijskemu zboru, naj v najkrajšem času zasede mesto, sicer da bo poslala vojaštvo in začela s pravimi vojaškimi operacijami proti poveljniku upornikov Abdul Azisu, bivšemu Westerlingovemu pomočniku. Medtem pa je pred Makassarom zasidrana ladja z 900 indonezijskimi vojaki. Ni se znano, ali bo osrednja vlada zapovedala tem četam, naj se izkrcajo. V tem primeru namreč bi se razvila borba, kajti pustolovec Abdul Asis je sedaj, ko ga je osrednja vlada postavila izven zakona, odločen na vse.

Nov proces zaradi evtanazije

ALLENTOWN (Pensilvanija) 7. — Danes je bil tu nov proces zaradi evtanazije. Sodišče je spoznalo za krivega umora nekega Harolda Mohra, ki je umoril svojega slepega in na raku bolnega brata. V prejšnjih dveh procesih zaradi evtanazije je sodišče oprostilo zdravnika Hermana Sanderja, ki je vbrizgal v žile svojega pacienta zrak, ter Carolo Paight, ki je umorila na raku bolnega očeta.

Mednarodna konvencija za postopek o proglasitvi za mrtve

LAKE SUCCESS, 7. — Predstavniki 31 držav so včeraj podpisali mednarodno konvencijo o razglasitvi za mrtve, ki jih pogrešajo izza zadnje vojne. Konvencijo mora še odobriti glavna skupščina OZN in bo stopila v veljavo, ko jo bosta odobrili dve državi podpisnici.

Listina predvideva, da se v okviru OZN ustanovi urad, ki se bo bavil s temi vprašanji. Njegova naloga bo predvsem odpraviti juridične spore in omogočiti mednarodno priznanje sodnih sklepov o razglasitvi za mrtve. Konvencija se nanaša na vse ljudi, ki so bivali v Evropi, Aziji ali v Afriki in ki jih pogrešajo v času od leta 1939 do 1949.

TRŽAŠKI DNEVNIK

SLAVA PADLIMA BORCEMA

Tov. Mario Glavina

Danes obhajamo šestletnico smrti tov. Glavine, ki se je rodil 26. oktobra 1919 v Borštu. Tov. Marij, mizar po poklicu, se je 26. februarja 1944 priključil partizanskim borcem in bil dodeljen VIII. brigadi. V borbi z Nemci na Gorenjskem je že po manj kot dveh mesecih borbe padel 8. aprila 1944.

Tov. Paolo Morgan

V ponedeljek 3. t. m. smo obhajali šesto obletnico smrti tov. Morgana, starega in odločnega borca proti fašizmu. Kot sin proletarske družine, je že v zgodnji mladosti pokazal svojo proletarsko zavest. Leta 1921 so ga aretirali skupno z drugimi tovariši iz Sv. Jakoba, ki so širili marksistično idejo med delavskim razredom. Tov. Morgan ni upognil svojega hrbta pod fašističnim terorjem, ampak je kasneje, čim je bil izpuščen, takoj zopet stopil v ilegalno gibanje proti fašizmu. Septembra 1938. je bil ponovno aretiran in obsojen na 12 let zapora. Po kapitulaciji Italije leta 1943 se je vrnil domov in postal središče politične borbe proti nacizmu. Navezal je stike s slovenskimi in italijanskimi tovariši, ki so delovali na terenu, in z njimi organiziral narodno-osvobodilni odbor.

1. marca 1944 so ga SS-ovci aretirali, ko je ležal v bolnišnici in ga odpeljali v zloglasne celice na Trgu Oberdan, kjer so ga 15 dni strašno mučili. 3. aprila zjutraj so ga odpeljali na opensko strelišče, kjer je junaško končal svoje življenje.

Jugoslovanski dirkač VINKO MRAK v Trstu

Včeraj je prispel v Trst znani jugoslovanski dirkač Vinko Mrak, ki si je pred leti ponovno osvojil simpatije tržaškega športnega občinstva pri dirt-track dirkah na Montebellu. Mrak bo nastopil v ponedeljek v ostri konkurenci s tukajšnjimi, italijanskimi in avstrijskimi motociklisti. Zlasti borba z zadnjimi bo atrakcija dneva.

Zagotovljeni predujmi državnim uslužbencem

Včeraj smo poročali, da bo ministrska odredba glede izplačila predujmov državnim uslužbencem ob velikonočnih praznikih raztegnjena tudi na Tržaško ozemlje. Vendar se ni dalo ugotoviti, ali bodo ti predujmi izplačani še pred prazniki. Kakor kaže pa se je finančni oddelek Vojaške uprave zavzel za to in bodo osebju državnih uradov in krajevnih ustanov izplačani predujmi v teku današnjega dne, in sicer sorazmerno z višino njihovih prejemkov, tako da bodo predujmi varirali med 4 in 8 tisoč lirami.

VSE SILE ZA 1. MAJ

Tekmovanje se širi po naših vaseh

Plavje in Dolina, Škofije in Boljunec, Boršt in Ricmanje bodo tekmovali med seboj

Prvomajsko tekmovanje se vedno bolj širi in vključuje vedno nove vasi in nove kolektive. Tako sporočajo iz Plavij, da so tam osnovali koordinacijski odbor za proslavo 1. maja in da so 3. aprila na svojem sestanku sklenili napovedati tekmovanje Dolini v naslednjih točkah:

1. Kdo bo organiziral večje število telovadcev in telovadk (mladincev, mladink, pionirjev in pionirk).
2. Kdo bo organiziral večje število pevcev.
3. Kdo bo organiziral sposobnejše reditelje.
4. Katera vas se bo v večjem številu udeležila proslave 1. maja.
5. Kdo bo napravil večje število udarniških ur.
6. Kdo bo vpisal več novih članov v OF.
7. Kdo bo pobral več članarine za OF.
8. Kdo bo nabral največ denarja in živil za proslavo 1. maja.

Toda to nista edini vasi V. okraja, ki sta se resno lotili priprav za čim lepši uspeh 1. maja. Iz V. okraja poročajo, da je tudi koordinacijski odbor za proslavo 1. maja iz Škofij napovedal tekmovanje Boljuncu, Boršt pa je napovedal tekmovanje Ricmanjem.

Kamor koli greš med ljudi, povsod je na dnevnem redu geslo: Vse sile za 1. maj in v smislu tega gesla vstopajo dan za dnem v vrste telovadcev novi mladinci in mladinke, zavedajoč se, da je 1. maj naš praznik, praznik delovnega ljudstva v borbi za resnico in proti izkoriščanju.

Telovadci, pozor!
Telovadce opozarjamo, da bomo jutri objavili točen razpored telovadbe za 1. maj, in sicer za vse kategorije telovadcev in za vse kraje.

Čudovite akrobacije Antona Jurage

V Trstu živi neki ANTONIO JURAGA. Pred fašizmom je bil socialist in ga je zato fašistični režim konfiniral. Ker pa ni bil preveč trdne hrbtenice je ponižno prosil njegovo ekscelenco tržaškega prefekta, naj bi ga iz konfinacije izpustili, ker da je «truden od vsega, kar je poizkusil» v teku svojega življenja in se zato podreja fašističnim zakonom in da se njegovi ekscelenci v zaupanju zahvaljuje itd. To je bilo leta 1928 in je razvidno iz spodnje fotografije njegovega lastnoročnega pisma.

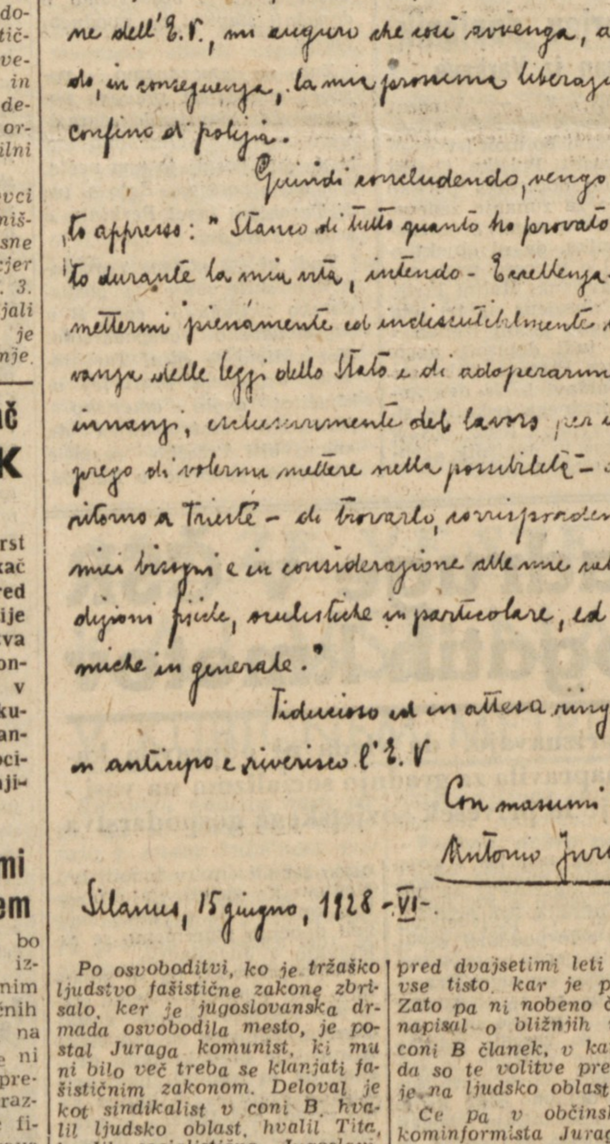

verranno opportunamente e giustamente considerate, nei veri termini, con animo e mente sereni e superiori, rispondendo, insomma, all' verità espressione dell'E.V., mi auguro che così avvenga, attendendo, in conseguenza, la mia prossima liberazione dal confino di polizia.

Quindi concludendo, vengo a quanto appresso: "Stanco di tutto quanto ho provato e subito durante la mia vita, intendo - Eccellenza - sottomettermi pienamente ed indiscutibilmente all'osservanza delle leggi dello Stato e di adoperarmi, d'ora innanzi, esclusivamente del lavoro per il quale prego di volermi mettere nella possibilità - al mio ritorno a Trieste - di trovarlo, corrispondente ai miei bisogni e in considerazione alle mie relative condizioni fisiche, moralistiche in particolare, ed economiche in generale."

Fiducioso ed in attesa ringrazio in anticipo e riverisco l'E.V.

Con massimi ossequi
Antonio Juraga

Milano, 15 giugno, 1928 - VI -

Po osvoboditvi, ko je tržaško ljudstvo fašistične zakone zbrisalo, ker je jugoslovanska drmada osvobodila mesto, je postal Juraga komunist, ki mu ni bilo več treba se klanjati fašističnim zakonom. Deloval je kot sindikalist v coni B, hvalil ljudsko oblast, hvalil Tita, hvalil socialistično Jugoslavijo itd. itd.

Toda zdi se, da se je kaj kmalu zopet «utrudil», pa ne zaradi drugega kot zaradi resolucije Kominforma in kot se je 1928 podredil fašističnemu zakonu tako se je podredil 20 let pozneje črki in duhu kominformske resolucije ter kot pred dvajsetimi leti pljunil na vse tisto, kar je prej hvalil. Zato pa ni nobeno čudo, da je napisal o bližnjih volitvah v coni B članek, v katerem trdi, da so te volitve prevara, pljuje na ljudsko oblast itd.

Če pa v občinskem svetu kominformista Jurago spomnijo na vse tisto, kar je napisal ko je še hvalil ljudsko oblast in Titovo Jugoslavijo, potem tega akrobata začne lomiti božjast, postane histeričen in vpije ter skače ter razbija z rokami po mizi in pravi: «To je provokacija».

Ne, to je akrobacija.

Ulice brez imen otežkočajo iskanje ne samo zasebnikov, ampak pogosto tudi podjetij

Ulice so v tržaških predmestjih največkrat brez imen. Možnost poiskati družine in v nekaterih primerih tudi podjetja temelji zaradi tega samo na imenih okrajev ali predelov in na političnih številkah posameznih poslopij. Kakor pa je znano, nimajo te številke nobenega topografskega kriterija, temveč so zaznamovane na temelju kronološkega reda zidave posameznih poslopij.

Okraji in predeli vsebujejo kar cele katastrske občine s tisočerimi hišami. Tak najvidnejši primer je v okrajih Zgornje in Spodnje Marije Magdalene. Enak položaj imamo tudi v Škednju in na Škedenjskem hribu, kjer je še mnogo ulic, ki čakajo na imenovanje. Isto bi lahko rekli za nekatere predele Barkovelj, Rojana, Grete Sv. Ivana, Rocola itd.

Znano je, da so se številni prebivalci zgoraj omenjenih predelov obrnili na kompetentne občinske organe in zahtevali izvedbo primernih ukrepov. Doslej pa so se pokazala vsa posredovanja brez uspeha.

Največkrat privede tako stanje, ko namreč ni mogoče najti naslova, do zelo občutnih posledic. Veliko primerov je bilo, ko so zdravniki, ki so bili nujno poklicani, izgubljali dragocen čas z iskanjem bolnikovega naslova. Prebivalci zgoraj omenjenih cestnih predelov si morajo skoraj vedno pomagati tako, da s kompliciranimi objasnjevanji obrazlagajo, kako se lahko pride do njih.

Te neprilike so take narave, da jih je treba čimprej preučiti. Mnenja smo, da je to vprašanje praktično rešljivo z imenovanjem predmestnih ulic ter zaporednim oštevilčenjem hiš. Dovolj bi bilo imenovati vsaj glavne ceste, manj važne, ki bi se lahko izpustile, pa bi se morale na vsak način opremiti s progresivnim oštevilčenjem.

Ko se je tudi o teh stvareh razpravljalo na sejah občinskega sveta, so občinski odborniki radi odgovarjali, da je poimenovanje ulic zelo komplicirana zadeva; ozirati da se je namreč treba na toliko in toliko stvari. Mogoče pa zadeva je ne bi bila tako težavna. Če si je težko izmisliti toliko novih imen, bi pač zadostovalo, če bi v takih predelih, kot je n. pr. Sv. Magdalena, posamezne ulice označili s številkami, recimo rimskimi. Res pa je seveda, da bo tudi v takih predelih treba polagoma začeti misliti na izvajanje regulacijskega načrta, kajti sicer se bo kmalu lahko reklo, da je slednja vas na tem ozemlju lepše urejena kot nekatera tržaška predmestja.

Mimogrede bi omenili, da se nam tudi rešitev za olajšanje poštne dostave, kot so si jo pred kratkim izmislili, ne zdi najbolj posrečena s svojimi visokimi številkami. Po našem mnenju bi moglo zadostovati ako bi Trst razdelili na določeno število poštnih okrajev; seveda bi pa to število ne smelo segati v take višine kot so številke, ki jih sedaj vidimo po vežah tržaških hiš.

Nove izkaznice OF in SIAU

V kratkem bodo člani naših demokratičnih množičnih organizacij Osvobodilne fronte slovenskega naroda za Tržaško ozemlje in Slovansko-italijanske antifašistične unije prejeli nove izkaznice. Te izkaznice so tiskane v slovenščini za OF in dvojezično za SIAU. Na sliki sta izkaznica OF in dvojezična izkaznica SIAU (v italijanščini in hrvaščini za bujsko okrožje).

ZVU NE UVELJAVLJA SVOJIH ODREDB KADAR SO V KORIST DELAVSTVU

Združenje trgovcev nadrobne prodaje sporoča, da bodo v nedeljo ves dan zaprte vse trgovine, prav tako trgi, le cvetličarne bodo lahko imele odprto od 8. do 13. ure. V ponedeljek bodo trgovine odprte do 13. ure, danes pa imajo trgovci možnost podaljšati urnik za eno uro.

Medtem ko so se uslužbenci zavzemali za to, da bi imeli celodneven praznik tudi v ponedeljek, se je prefektura izrekla za poldnevno delo, sklicujoč se na zakon, ki je v veljavi še iz 1932. leta. Tako nameravajo gospodje na prefekturi zopet uveljaviti enega izmed fašističnih zakonov na škodo delojemalcev, čeprav imajo tu že 5 let Vojaško upravo, ki je z odredbo št. 200 priznala velikonočni ponedeljek kot praznik. Računajoč z dosedanjimi izkušnjami lahko trdimo, da se v Trstu oblasti in delodajalci v primerih, ko gre za delavske koristi, ravnajo vedno po onih zakonih ali odredbah, ki se izkažejo za delavca manj ugodne. Mnenja smo, da bi morala zlasti v tem primeru Vojaška uprava uveljaviti lastno odredbo, v kolikor pa bi morali trgovski nameščenci v ponedeljek le priti na delo, naj se jim ta polpraznik plača posebej.

Urnik za trgovine ob velikonočnih praznikih

Trgovska zbornica je sporazumno z ostalimi združenji določila sledeči urnik za velikonočne praznike:

Danes bodo lahko vse trgovine na drobno podaljšale za eno uro običajni sobotni urnik. Jutri bodo vse trgovine in javne tržnice zaprte razen cvetličarn katere bodo odprte od 8 do 13. V ponedeljek pa bodo vse trgovine in javne tržnice odprte do 13. ure.

Delavska zbornica je sicer zahtevala, naj bi bil ponedeljek upoštevan kot celodnevni praznik v skladu z novo odločbo ZVU št. 200. Verjetno bodo trgovski nameščenci prejeli za ta dan poldnevno nagrado.

Vozil Rdečega križa in požarne brambe ne ovirajte!

Poveljstvo policije opozarja vse pešce, avtomobilske in tramvajske vozače, da ne ovirajo vozil Rdečega križa in požarne brambe. Ta vozila imajo posebne akustične znake in ko se pojavijo na ulici, morajo imeti absolutno prednost. Pešci in vsa vozila se jim morajo takoj umakniti in jim prepustiti prosto pot.

ZA ZBOLJSANJE ZELEZNISKEGA PROMETA

TRST, 7. (PIO) — Ukaz štev. 54 Zavezniške vojaške uprave, ki proglaša ozemlje proseške postaje v občini Zgonik, ki spada pod katastralno občino Gabrovica, za javno koristno, določa to ozemlje tudi za zgraditev okretnice, za zboljšanje ranžirne postaje na Proseku in olajšanje železniškega prometa skozi to postajo. Načrt, ki je datiran z 9. decembrom 1949, je na vpogled v uradih začasne železniške uprave.

Ukaz stopi v veljavo na dan objave v Uradnem listu, verjetno 11. aprila 1950.

Šola za ribiče

TRST, 7. (AIS) — Pred kratkim podpisani ukaz Zavezniške vojaške uprave štev. 53 spreminja ukaz 175 z dne 2. marca 1948 ter uvaja na tržaški ribiški šoli poseben praktični tečaj za pooblaščene ribiče.

V ta namen bodo učenci dobili začasno delavsko knjižico za pomorščake in bodo vanjo vpisani kot navadni mornarji. Na podlagi tega smejo spremljati ribiške ladje kot člani posadke. Po uspešno napravljenem končnem izpitu bodo učencem v njihove knjižice zabeležili oceno.

Ta ukaz stopi v veljavo na dan objave v Uradnem listu Zavezniške vojaške uprave, verjetno 11. aprila.

Širite in čitajte Primorski dnevnik!

ŠPORT

Krožna kolesarska dirka po Istri

Danes se prične na Reki krožna kolesarka dirka po Istri, pri kateri tekmujejo tudi kolesarji cone A in B Tržaškega ozemlja Cilj prve etape bo proti večeru v Kopru. Jutri bodo kolesarji startali v Portorožu in odbrzeli v Pulj, kjer bo cilj. Med dirkači Tržaškega ozemlja se nahaja Colja (zmagovalec nedeljske dirke za Škerlavajev pokal), dalje Javornik, Rinaldi, Sellier, Grio, Cimoroni, Della Santa in drugi. Med Jugoslovani pa je prijavljen Strain.

Nogometne tekme

Jutri bo na Općinah ob 15 nogometna tekma za mladinski pokal. Nastopili bosta moštvi Sv. Ivan - Prosek.

V ponedeljek bosta na Općinah dve tekmi za mladinski pokal in sicer ob 14 Montebello - Polet, ob 16 Koštalunga - Dinamo. V Sovodnjah pri Gorici pa bo ob 15 odigrana tekma med Gorico in Piranom.

STRELSKE VAJE NA BAZOVISKEM IN OPENSKEM STRELISCU

TRST, 7. (AIS) — Od 10. do 15. aprila 1950 bo vsak dan od 7. do 16. ure na bazoviškem strelišču streljanje s puškami, karabinkami in avtomatični puškami.

ZOPET IDEALNA REŠITEV za izkoriščenje praznega prostora

Na vrhu hriba Sv. Vida je obširna ploskev. Na marsikak koristen način bi se verjetno lahko uporabila, a zdi se, da tistim, ki o tem odločajo, ne pride nič pametnega na misel. Sedaj so tam neke barake in ograje in menda naprave vojaške radijske postaje. Toda nekdo je pa le prišel na «srečno» idejo, da bi se na obsežnem prostoru na vrhu hriba Sv. Vida ustanovil vojni muzej. Neka dva stara kosa sta že tam, drugi pa bodo mogoče še prišli — v veliko veselje Tržačanov. Res čudovita skrb za vsesplošni dvig našega mesta.

DELO ČISTILCEV MIN

500 kg težko letalsko bombo so razstrelili v Dolini

Delo čistilcev min je tudi po nekaj tednih kampanje za uničevanje iz vojne pozabljenega orožja in razstreliva zelo plodovito. V sredo jih je neki prebivalec iz okolice Doline poklical, ker je vedel za 500 kg težko letalsko bombo, ki so jo med vojno odvrgla angleška letala. Njihovo delo je bilo zelo težavno in nevarno, saj so jo morali izkopati iz nekaj metrov globoke luknje. Včeraj so svoje delo srečno dokončali ter bombo razstrelili.

Čistilci min pa so poleg tega opravili še kopico drugega dela ter med drugim orožjem razstrelili ali drugače onemogočili tudi 11 ročnih bomb, 3 panzerfaust, sedem 20 mm možnarskih izstrelkov, tri 45 mm možnarske izstrelke, dva 20 mm topniška izstrelka, dva 37 mm topniška izstrelka, en 81 mm možnarski izstrelek ter veliko število pušk ter puškinih nabojev.

Pri čiščenju oken si je zlomila nogo

Včeraj zjutraj ob 8.30 so z avtomobilom Rdečega križa pripeljali na ortopedski oddelek glavne bolnišnice 52-letno čistilko Antonijo Cerne iz Ul. Pascoli 36, ki dela v palači javnih del v Ul. Teatro Romano. Malo prej je Antonija Cerne čistila neko okno. Ker pa se je preveč nagnila, je izgubila ravnotežje ter padla 3 metre globoko na cementna tla in si pri padcu zlomila nogo. V bolnišnici se bo morala zdraviti okrog 45 dni.

Iz žepa sta zmanjkali denarnici

Tudi včerajšnji dan ni bil brezuspešen za predrzne dolgoprstneže in tudi včeraj je postal njihova žrtev le nežni spol. Najprej je prijavila žeparsko akcijo Pribac Olga, ki je na policijski postaji v Ul. Caprin povedala, da ji je neznan žepar, ko se je peljala v filobusu «D», izmaknil denarnico, v kateri je imela 4000 lir in osebne dokumente.

Na glavni policijski postaji pa se je iz istega vzroka zglasila tudi 17-letna Ricchelj Ana iz Ul. Brandesia 25. Njej se je približal žepar, ko se je sprehajala po Ul. Dante, ji segel v žep njenega plašča ter ukradel denarnico s 1770 lirami ter raznimi dokumenti

Tatovi koles

Včeraj dopoldne se je Majcen Ivan s Furlanske ceste 229 pripeljal s svojim kolesom v mesto po opravkih. Pot ga je zanesla tudi v Italijansko komercialno banko, pred katero je za trenutek pustil svoje 13.000 lir vredno kolo. Ko pa se je vrnil, je moral grenko pogoltniti, saj o njegovem kolesu ni bilo več ne duha ne sluha.

Tatvina v pivovarni Dreher

Včeraj ob 9.30 popoldne se je na glavni policijski postaji zglasil nameščenec pivovarne «Dreher» Prandi Otros iz Ul. Pagliericci 35. Službujočemu osebju je prijavil tatvino, ki se je dogodila prejšnjo noč v njegovi pisarni, kamor so neznani nočni gostje vlomili s pomočjo ponarejenih ključev. Ko so tako prišli v notranjost, so s silo odprli predal njegove pisalne mize ter iz nje ukradli 9000 lir in 5 blokov vstopnic za nedeljsko nogometno tekmo med društvoma Dreher - Sv. Ivan.

Nepoštena kupca na obroke

Svard Risveglio iz Ul. Mazzini 14, lastnik trgovine z radijskimi aparati «Radio Bacchelli» v Ul. Pascoli 4, se je včeraj v zadnjih 48 urah že drugič zglasil na glavni policijski postaji. Tudi včeraj ga je na policijo privedla želja po pravici. Dne 21. maja 1949. leta sta se namreč v njegovi trgovini zglasila zakonca Emilio in Bianca Caruso iz Ul. Rossetti 67, ki ju pa ni mogel pri včerajšnji prijavi bolje identificirati. Takrat sta bila lepo oblečena ter izbranega vedenja, tako da sta v Risvegliu zbudila takoj vse zaupanje. Izrazila sta željo, da bi rada kupila na obroke radijski aparat. Risveglio se je na njuno lepo obleko ter dobro vedenje res takoj zanesel ter jima pričel razkazovati najlepše primerke iz svoje bogate izbire. Zakonca Caruso sta se končno odločila za nakup aparata, ki je bil vreden 60.152 lir. Na račun sta plačala 8000 lir, ostale obroke pa do skupne vsote 39.152 lir.

Zakonca pa sta se 3. septembra, v dobi ko sta še redno plačevala obroke za prvi radijski aparat, zopet vrnila v prodajalno ter se pogodila še za en aparat, ki je bil vreden 39.437 lir. Tudi tokrat sta dala nekaj na račun, in sicer 3437 lir, nato pa v redu plačevala obroke do skupnega zneska 26.403 lire. Od tega dne naprej pa sta na obroke prvega in drugega še neplačana radijska oprata popolnoma pozabila, tako da trpi lastnik trgovine 34.034 lir škode. Risveglio Svard je na policiji tudi omenil, da je izvedel, da sta zakonca oba aparata preprodala neznanim osebam.

Policija, ki je seveda takoj pričela zasledovati oba nepoštena kupca, za sedaj še ni izdala nobenega poročila, iz katerega bi lahko izvedeli, na kakšni točki je njena preiskava. Ko ju bo ujela, bosta končala pred sodiščem.

Vandalizem

Neznani vandali so se v Sv. Križu spravili na akacijeve sadike, ki so zasajene ob robu ceste med kilometrom 140 do 143. Kakor je prijavil cestar Cassoni Lino, ki stanuje v cestarski hišici v Sv. Križu 385, so jih izruvali in odnesli s seboj 10, v vrednosti 10.000 lir. Policija je uvedla strogo preiskavo, da bi izsledila neznane tatove, ki so še vandali povrhu.

ROJSTVA SMRTI IN POROKE

Dne 7. aprila 1950 se je v Trstu rodilo 13 otrok, umrlo je 7 oseb, poroke so bile 4.

Poročili so se: uradnik Bruno Calza in uradnica Amalija Cristo, vojak angleške vojske Geoffrey C. Smith in gospodinja Laura Carnieli, narednik ameriške vojske Felix A. Short in gospodinja Oretta Sorsi, vojak ameriške vojske John A. Czubas in gospodinja Lina Bergamasco.

Umrli so: 63-letni Amadej Mohovič, 45-letni Mario Gabrovic, 78-letni Anton Brumat, 68-letna Josipina Gasperini, vd. Marini, 60-letni Jože Marchi, 30 minut stara Marija Vinattieri.

KOLEDAR

Gledališče - Kino - Radio

Sobota 8. aprila
Albert, Viljenica
Sonce vzide ob 5.33, zatone ob 18.41. Dolžina dneva 13.08. Luna vzide ob 1.13, zatone ob 8.58.
Jutri nedelja 9. aprila

SPOMINSKI DNEVI

1872 je bil tiskan prvi prevod Marxovega «Kapitala».
1905 je umrl J. J. Strossmayer.
1945 je bila sestavljena vlada federalne republike Srbije.
1945 je bila sestavljena nova češkoslovaška vlada.
1945 je bil izvršen bombni napad na glavni stan naše vojne misije v Rimu.
1945 so bile pokrajine Kosovo in Metohija, Sandžak ter Vojvodina priključene k federalni republiki Srbiji.

PRESKRBA

Znižana cena. Od včeraj dalje je bila znižana cena izhlapelemu mleku na živilske nakaznice od 82 na 70 lir.

OF

SEJA OKRAJNIH TAJNIKOV OF, ki bi se morala vršiti v ponedeljek 10. t. m., se izjemoma odgodi na sredo 12. aprila 1950, ob 15.30. Seja bo na sedežu v Ul. R. Manna 29.

Knjižna razstava v Nabrežini

Prosvetno društvo «Ivo Gruden» v Nabrežini, priredi knjižno razstavo, ki bo odprta na velikonočni ponedeljek od 10. do 14. ure ter ves prihodnji teden od 20. do 23 ure. Knjige bodo razstavljene na sedežu prosvetnega društva. Poleg starejših knjižnih izdaj bodo razstavljene tudi vse novejše knjige. V prodaji bodo tudi knjige Prešernove knjižnice.

Vabimo vse ljubitelje knjig, da si razstavo ogledajo!

Odbor.

Gledališče Verdi

Nocoj ob 20.45 bo v gledališču Verdi nastopila dramska skupina Tatjane Pavlove. Igrali bodo komedijo «Lady Kitty se vrne» od Maughama.

Obiščite slikarsko razstavo Lojzeta Spazzapana

V galeriji «Scorpione» je odprta razstava goriškega slikarja Luigija Spazzapana, ki sedaj zopet razstavlja v Trstu po približno 20 letih.

MLADINA IZ SALEŽA vabi na
tradicionalni ples
ki ga priredi v SALEŽU na velikonočni ponedeljek 10. t. m. s pričetkom ob 14. uri.
Za vse potrebno je preskrbljeno. — *Pridite vsi!*

Izlet na Lokavec preložen

Zveza partizanov STO-ja sporoča: Ker je po hribih zapadel sneg in aprilsko vreme ne daje garancije za uspeh partizanskega marša in proslave obletnice ustanovitve Tržaške brigade, bo izlet, ki bi moral biti dne 15. in 16. t. m. preložen na soboto in nedeljo 6. - 7. maja 1950.

Vpisovanje se nadaljuje vse do 20. t. m. pri «Adria - Express» v Ulici F. Severo št. 5.

Izlet Planinskega društva v Glinščico

Na veliko noč t. j. jutri dne 9. t. m. priredi Planinsko društvo pomladanski izlet v Glinščico. Zbiranje in odhod ob 10. uri na zadnji avtobusni postaji na Katinari. Z nahrbtnikom kajpak!

PRIJAVITE SE ZA IZLET

Potovalni urad «Adria - Express», Ul. F. Severo 5, tel. 29-243 vpisuje in daje informacije za sledeče izlete:

Izlet na BLED 22. in 23. t. m. Vpisovanje do 10. t. m.

Izlet v CELJE in MARIBOR 29. in 30. t. m. Vpisovanje do 10. t. m.

NOČNA SLUŽBA LEKARN V MESECU APRILU

Cedro, Trg Oberdan 2, tel. 61-20 in 62-74; Galeno, Ul. Giulia 114, tel. 96-252; Picciola, Ul. Oriani 2, tel. 90-207; Pizzul-Cignola, Korzo 14, tel. 75-24; Serravallo, Ul. Cavana 1, tel. 48-05; Harabaglia v Barkovljah in Nicoli v Skednju imata stalno nočno službo.

NOVE GROBNICE NA POKOPALIŠČU V BARKOVLJAH

V najkrajšem času bodo pripravljene nove grobnice za desetletno uporabo na pokopališču v Barkovljah v II. vrsti, kjer so posmrtni ostanki pokopanih od 9. februarja do 31. maja 1940. Rok za prijavo poteče 15. aprila. Kdor namerava prenesti posmrtne ostanke v drug grob, ali odstraniti nagrobne plošče in druge pogrebne znake, se mora do tega roka obrniti na odsek za pokopališča v Ul. Teatro 5, III. soba 43.

NAJPRIMERNEJŠE VELIKONOČNO DARILO JE LEPA KNJIGA
Zbirka knjig
Prešernove knjižnice 1950
5 knjig za 200.— lir
Ljubitelji knjig, pohitite z nakupom!

RADIO

JUGOSL. CONE TRSTA

(Oddaja na srednjih valovih 212.4 m ali 1412 kc)

SOBOTA 8. 4. 1950

6.30: Jutranja glasba; 6.45: Poročila v ital.; 7.00: Poročila v slov.; 7.15: Jutranja glasba.

12.00: Opoldanski koncert; 12.30: Igra orkester Girasole; 12.45: Poročila v ital.; 13.00: Poročila v slov.; 13.15: Poje basist Ladko Korošec — nato lahka glasba; 13.45: Gospodarski pregled (ital.); 14.00: Igra zabavni orkester; 14.30: Pregled tiska v ital. nato v slov.

17.00: Kulturni pregled (slov.); 17.15: Pestra glasba; 18.00: Pionirska ura; 18.30: Beniamino Gigli poje ital. romance; 18.45: Poročila v hrvaščini; 19.00: Glasbena medigra; 19.15: Poročila v ital.; 19.30: Poročila v slov.; 19.45: Rezervirano za volivno oddajo SILF; 20.15: Hrvatski kulturni prilog; 20.30: Priljubljene melodije; 20.45: Politični pregled v slov.; 21.00: Veder sobotni večer v slov.; 21.30: Večer glasbeni spored; 22.00: Odlomki iz Verdijeve opere «Traviata»; 22.40: 20' valčkov in mazurk; 23.00: Zadnje vesti v ital. in slov.; 23.10: Jutrišnji sp.

LJUBLJANA, MARIBOR in rel. postaja AJDOVŠČINA

(Oddaja na valih 327,1; 188,9; 212,4; 202,1 m.)

SOBOTA 8. 4. 1950

6.00: Pesmi borbe in dela; 6.15: Napoved časa, poročila; 6.30: Jutranja telovadba; 6.40: Veseli zvoki; 7.00: Napoved časa, poročila; 7.10: Jutranji koncert.

12.00: Opoldanski koncert; 12.30: Napoved časa in poročila; 12.40: Slovenske umetne in narodne pesmi; 13.00: Mladinska oddaja; 13.30: Igra Mali ansambel Radia Ljubljane; 14.30: Kulturni pregled; 14.40: Duete slovenskih skladateljev pojeta sopranistka Štefka Odar in mezzosopranistka Sonja Draksler; 15.00: Napoved časa in poročila; 15.10: Glasbena medigra; 15.15: Fizkulturni pregled.

18.00: Mladinske klavirske skladbe; 18.10: Oddaja za pionirje; 18.50: Zabavni orkester Radia Zagreba; 19.00: Napoved časa in poročila; 19.15: Lahek večerni koncert; 20.00: Tedenski zunanje-politični pregled; 20.15: Glasbena medigra; 20.20: Hrvatska narodna glasba; 20.50: Prenos poročil Zvezne postaje Beograd; 22.15: 22.15: Za ples in razvedrilo; 23.30: Najnovejša poročila.

KINO

Rossetti. 16.30: «Pinky, bela z... morka». J. Crain. Izven programa: «Nogometna tekma Italija-Avstrija».
Excelsior. 16.00: «Madame Bovary», Jennifer Jones, Van Helfin.
Fenice. 16.00: «Cari Južnega morja», Jean Simmons.
Filodrammatico. 15.30: «Rdeči jopiči», G. Cooper, P. Goddard.
•
Alabarda. 16.30: «Hrast velikanov», Val Helfin.
Garibaldi. «Pust v Kostariki».
Ideale. 15.30: «Trije cabaleros».
Impero. 14.30: «Mojster, glasbo prosim», film Walt Disneya.
Italia. 16.00: «Dvajset let».
Viale. 15.30: «Dve nuni», Loreta Young, Celeste Holm.
Vittorio Veneto. Danes zaprto. Jutri ob 16.00: «Čudežen denec», Garry Cooper.
•
Adua. 14.00: «Ujetnik», T. Po... in «Dolina maščevanja».
Armonia. 15.15: «Velika osvoj...», John Wayne in Loraine Day.
Azzurro. 16.00: «Ognjeni križ», Fonda, Dolores dl Rio, P. Armendariz.
«Ob morju». Sovjetska pravljica.
Marconi. 15.15: «Norosti New York...», Rita Hayworth.
Massimo. 16.00: «Okrvavljene sablje», Ellen Drew.
Novo Cine. «Dve nuni».
Radio. 15.30: «Pozdrav prijatelj...».
Savona. 14.30: Trubadur».
Venezia. «Črni narcis».
Belvedere. 16.00: «Povratek Mo... tekrista».
Vittoria. 16.00: «Petje v pušča...
Sv. Vid. Zaprto. Jutri: «Adijo Mister Chipps».

TRŽAŠKA BORZA

Zlati šterling 7475-7550, papirnati šterling 1580, dolar 642-645, telegrafski dolar 651-652, švicarski frank 153-154, 100 francoskih frankov 182-185, avstrijski šiling 22-23, zlato 860.

VOZNI RED avtobusov in parnikov

TRST-TREBČE ob delavnikih: 7.15, 13.10, 17.20, 18.50; ob ne... 8.30; ob nedeljah in praznikih: 11.00, 12.30, 15.00, 20.30.
TREBČE-TRST ob delavnikih: 6.55, 8.40, 12.25, 14.50, 18.40; ob nedeljah in praznikih: 7.50, 10.20, 12.20, 14.20, 19.50.
TRST-SALEŽ (Prosek) ob delavnikih: 10.00, 17.30, 19.30; ob nedeljah: 10.00, 14.00, 21.00.
SALEŽ-TRST ob delavnikih: 7.10, 11.50, 14.45, 18.50; ob nedeljah: 7.10, 11.50, 19.40.
NB. Postajališče in odhod glavne avtobusne postaje.
TRST-LONJER ob delavnikih in nedeljah: prvi ob 6.10, nato vsake pol ure z odhodom zadnjega ob 23.15.
LONJER-TRST ob delavnikih in nedeljah: prvi ob ..., nato vsake pol ure z odhodom zadnjega ob 23.00.
NB. V Trstu odhaja avtobus iz ... Trga sv. Frančiška ... sledeča postajališča: ... varna Firence, 2. Boškel, ... Lonjerska cesta (civilna policija), 4. gostilna Suban, 5. društvena gostilna, 6. ... Colavini, 7. gostilna Pertot.
V Lonjerju odhaja izpred gostilne Pertot s to razliko, da na Boškeu ne sprejema potnikov za Trst.

za Domjo, Boljunec in Dolino

Avtobus odhaja z glavne avtobusne postaje, ima postanek na Trgu Stare mitnice in pri Sv. Ani.
Odhodi iz Trsta ob delavnikih: 7.20, 10.15, 12.00, 13..., 16.30, 17.00, 18.00, 18.30, 20.40. Ob nedeljah: 9.00, ... 12.30, 14.30, 16.00 17.00, ... 19.30, 20.35, 22.00.
Odhodi iz Doline ob delavnikih: 6.00, 6.30, 7.00, ... 11.15, 13.30, 15.30, 18.00, ... Ob nedeljah: 9.45, 11.00, ... 15.00, 17.30, 18.00, 19.00, ... 21.30.

Vozni red parnikov za M...

Odhodi iz Trsta (izpred Unità): 7.45, 10.00, ... 14.30, 18.00, 19.40; (lesno stanišče, Skedenj): 6.30, ... 17.00; ob sobotah: 11.50, ...
Odhodi iz Milj (za Trg Unità): 7.00, 8.30, 11.50, 13.50, ... 19.00; (za Skedenj): ... 15.30, 16.35; ob ... 11.15, 16.30.

V cono B

PARNIKI IZ TRSTA V KOPER
(Odhod s pomola pri ribarnici)
Ob delavnikih: 6.20, 10..., 11.00, 12.30, 15.00, 17..., 17.30, 18.15.
Ob nedeljah in praznikih: 7.45, 11.00, 14.00, 18.30.

PARNIKI IZ KOPRA V TRST
Ob delavnikih: 5.20, 6..., 7.30, 8.45, 12.15, 13.15, 1..., 17.00.
Ob nedeljah in praznikih: 6.30, 9.10, 12.45, 17.15.

AVTOBUSI IZ TRSTA V CONO B
V KOPER ob delavnikih ... 15.00.
V PIRAN (Koper, Izola, Portorož) ob delavnikih: 7.30, ... ob nedeljah: 8.00.
V NOVI GRAD (Koper, Padna, Buje, Brtonigla) ob delavnikih: 6.45, 16.00; ob nedeljah: 16.00.
V DEKANE ob delavnikih ... nedeljah: 5.00, 11.15.

PRIHODI AVTOBUSOV V TRST
Iz KOPRA ob delavnikih ... 12.00.
Iz PIRANA (po isti progi kot zgoraj) ob delavnikih 19.30.
Iz NOVEGA GRADA (po isti progi kot zgoraj) ob delavnikih: 9.10, 17.40; ob nedeljah: 9.10.
Iz DEKANOV ob delavnikih: 6.45, 13.00; in nedeljah: ...

ISTRSKI DNEVNIK

PODRUŽNICA UREDNIŠTVA PRIMORSKEGA DNEVNIKA V KOPRU - ULICA C. BATTISTI 301a - I. - TEL. 70

KANDIDATI LJUDSKE FRONTE ZA OKRAJNE UPRAVNE VOLITVE 16. aprila v Istrskem okrožju

Nadaljujemo z objavo kandidatov, ki jih je ljudstvo izbralo na množičnih sestankih.

KANDIDATI IZ VASI KOPRSKEGA OKRAJA

TURK VILJEM iz Sv. Antona pri Kopru, rojen leta 1912. Kot odločen protifašist je bil dve leti interniran. Eden izmed prvih v borbi za ljudsko oblast v rojstni vasi. Za časa NOB je bil predsednik okrajnega NOO za koprski okraj. Ljudje v vasi imajo radi tovariša Turka, ker se zanima za vsa vprašanja in jih pomaga reševati v korist skupnosti.

OBAD DUŠAN iz Dekanov, rojen leta 1921, proletarec, sedaj predsednik KLO. Tovariš Obad je član KP od leta 1947. Tajnik krajevnega odbora SIAU in član ZPP. Bil je partizan in je odlikovan z medaljo zaslug za narod III. reda. Je priljubljen pri ljudeh zaradi svoje delavnosti in tovarištva.

LOVRECIC KRISTINA iz Kortine — Marezig, rojena leta 1922 v zavedni protifašistični družini. Za časa borbe je bila aktivistka na terenu in se je zelo odlikovala kot revolucionarka. Po osvoboditvi je vedno delala doma na terenu. Je članica KP od leta 1943. Sedaj je članica KOZ in uživa velik ugled pri ljudeh, ker je poštena in vsa za idejo delavskega razreda.

SABADIN OSKAR iz Marezig je zelo delaven tovariš. Bil je v partizanih od leta 1944. Član KP od leta 1946. Predsednik SIAU za sektor Marezige in tajnik obnovitvene zadruge. Njegova družina je vsa odločno protifašistična. Ljudje ga imajo radi zaradi njegovega poštenega dela in zavednosti.

APOLONIO EGIDIJ, Italijan iz Bertokov. Tovariš Apolonio je knjigovodja v zadrugi v Bertokih in izhaja iz družine poštenih ljudi. Bil je partizan od 1944 do osvoboditve in je bil odlikovan. Ljudstvo Bertokov ga ceni kot poštenega partizana.

VILER GUIDO, predsednik obdelovalne zadruge na Krogu. Pri svojem delu ima tovariš Viler veliko uspeha in je zato priljubljen ne samo pri zadružnikih, temveč tudi pri vseh drugih ljudeh v kraju.

ULČNIK STANKO, je sin malega kmeta, rojen 1913 v Šmarjah pri Kopru. Že kot mladinec je sodeloval v mladinskih protifašističnih organizacijah. Fašisti so ga zasledovali in poslali v kazenski bataljon. Kot aktivist OF je bil za časa NOB izvoljen za delegata v zbor odposlancev, ki je bil 1943 leta v Kočevju. Za časa borbe je bil tudi član odbora za obalni okraj in kasneje načelnik gospodarske komisije. Sedaj je član okrajnega komiteja KP STO in tajnik okrajnega odbora SIAU.

KANDIDATI IZ VASI BUJSKEGA OKRAJA

KOZLOVIĆ ANTON, rojen 1921 v Monte Kuko. Tov. Kozlović je pričel sodelovati v osvobodilnem gibanju že leta 1943. Po osvoboditvi je pričel delovati na zadružnem polju in postal tajnik okrajne zadruge v Bujah. Od leta 1947 do 1949 je bil upravitelj podjetja «Preradna» in predsednik SIAU za okraj Buje. Za svojo požrtvovalno delavnost pri obnovi in izgradnji bujskega okraja je bil razglašen za udarnika. Vse od osvoboditve do danes je tov. Kozlović v prvih vrstah borcev za izgradnjo in obnovo. Sedaj je personalni referent pri okrajnem LO v Bujah in član okrajnega komiteja KP. Ljudstvo Materade je izbralo tov. Kozlovića za kandidata na prvi volivni enoti krajevnega LO.

NARCIZ BILOSLAV, rojen 1919 v Zgornji Gomili je iz kmečke družine. Od maja 1944 je sodeloval v osvobodilnem pokretu. V decembru 1944 je bil izvoljen za predsednika KLO v Grožnjanu, po osvoboditvi pa je bil predsednik krajevnega LO v Sterni. Ko je bil ustanovljen Istrski OLO je delal na raznih sektorjih zadružništva. Posebno velike zasluge ima tov. Narciz pri ustanavljanju obdelovalnih zadrug v bujskem okraju, katerim je nudil svojo pomoč. Na tem polju deluje še danes. Sedaj je član Okrajnega komiteja KP STO. Tov. Biloslava je izbralo za svojega kandidata ljudstvo krajevnega LO iz Maruščev v tretji volivni enoti.

SALIĆ ATILIJ, rojen 1922 v Momjanu. Izhaja iz kmečke družine in je po poklicu brivec. V začetku 1944 je začel delati kot ilegalec in član krajevnega LO v Momjanu. V avgustu istega leta je šel prostovoljno v partizane, kjer je ostal kot borec do osvoboditve. Od osvoboditve do danes daje tov. Salić vse svoje zmožnosti pri obnovi in izgradnji v bujskem okraju. Ljudstvo Momjana je izbralo tov. Salića za kandidata III. volivne enote krajevnega LO.

VOK ANTON, rojen v Kaldaniji leta 1924, je sin revne delavske družine. Komaj 17-letnega so vzeli Italijani in ga poslali v kazenski bataljon, kjer je ostal do kapitulacije Italije. Nato je vstopil kot borec v 43. Istrsko divizijo. Bil je v času borbe tudi težko ranjen. Po osvoboditvi je bil predsednik okrajne komisije za agrarno reformo in nato politični sekretar Okrajnega komiteja SKOJ-a.

Tov. Vok je vedno borben in pripravljen dati še več za dobro in razvoj delovnega ljudstva. Odlikovan je z medaljama za hrabrost in zaslugo za narod, ki ju je zaslužil v času NOB.

JOSIP BUČIĆ, je po poklicu delavec — pomorščak. Rojen je bil v Kožljaku (Labin), leta 1919. Zaradi svojega protifašističnega mišljenja je bil kot mornar dvakrat aretiran in zaprt. Po kapitulaciji Italije so ga Nemci dvakrat ujeli, pa jim je obakrat srečno ušel. Tako je prišel nazaj v Istro, kjer je vstopil v vrste borcev za svobodo. Vodil je v svojem rojstnem kraju prvi NOO in je po osvoboditvi na raznih odgovornih mestih pomagal pri gospodarskem dvigu Istre. Ob prevzemu oblasti od strani Anglo-američanov, v Pulju je zavzel mesto notranjih zadev mestnega NOO. Sedaj je tov. Bučić poverjenik za notranje zadeve okrajnega LO v Bujah.

KRALJEVIĆ PETAR, rojen leta 1923 v Martinčičih (Grožnjan), je sin kmečkih staršev. V marcu 1944 je odšel prostovoljno v partizane, kjer je ostal do 1946. Po demobilizaciji je takoj začel z delom v množičnih organizacijah. V letih 1947-1948 je delal v kmečko nabavno-prodajni zadrugi v Grožnjanu, leta 1949 pa je bil predsednik krajevnega LO v Grožnjanu. Nekaj časa je bil organizacijski sekretar Okrajnega komiteja KP, sedaj pa je predsednik okrajne kontrolne komisije v Bujah.

KATUNAR MIHO, rojen leta 1921 v Novi vasi, je sin revnih kmečkih staršev. Od kapitulacije Italije do osvoboditve je bil v koncentracijskem taborišču v Nemčiji. Po vrnitvi domov je takoj začel delati pri obnovi. Izkazal se je vrednega in zavednega, da ga je Partija sprejela v svoje vrste. Bil je tajnik krajevnega LO v Novi vasi in nato predsednik Kontrolne komisije bujskega okraja. Sedaj je komandant frontne brigade «Julij Beltram» v dolini Mirne.

Volišča mestnega LO v Izoli

Okrajna volivna komisija je na podlagi čl. 31 odloka o volitvah okrajnega LO z dne 26. 2. 1950 (Uradni list št. 4 z dne 27. 2. 1950) določila sledeča volišča MLO - Izola.

I. VOLIVNA ENOTA ima dve volišči (št. 1 in 2).

Volišče št. 1 je v Ulici sv. Simona št. 10 (Villa Ranieri). Tu volijo volivci, ki stanujejo v Ul. sv. Simona.

Volišče št. 2 je v Ul. Dante Alighieri št. 20 (zbirališče Arrigoni). Tu volijo volivci, ki stanujejo v Ul. Dante Alighieri in Ul. Mario Moro.

II. VOLIVNA ENOTA ima dve volišči (št. 3 in 4).

Volišče št. 3 je v Ul. XX. septembra (vogal Cairoli št. 6 ex Bonavia). Tu volijo volivci, ki stanujejo v sledečih ulicah: Cairoli, Carducci, XX september.

Volišče št. 4 je v Ulici Maksima Gorkija št. 2 («LIPA»). Tu volijo volivci, ki stanujejo v sledečih ulicah: Maksim Gorki, Rossini, Industrijska ulica, Trg Cavour.

III. VOLIVNA ENOTA ima eno volišče (št. 5).

Volišče št. 5 v Ul. Cesare Battisti št. 19 (Palestra Mario Moro - Lido). Tu volijo volivci, ki stanujejo v sledečih ulicah: Cesare Battisti, Postajna ulica, Ul. Marconi, Ul. Svobode in Ul. Edmondo de Amicis.

IV. VOLIVNA ENOTA ima eno volišče (št. 6).

Volišče št. 6 je na Trgu padlih št. 6 (bivša prodajalna tobaka). Tu volijo volivci, ki stanujejo v sledečih ulicah: Trg padlih, Ul. A. Mura, Ul. Alessandro Volta, Ul. Mameli, Ul. Zustovich in Ul. N Gambini.

V. VOLIVNA ENOTA ima eno volišče, (št 7).

Volišče št. 7 je v Ul. Mazzini št. 1 (Ljudski dom - italijanski krožek). Tu volijo volivci, ki stanujejo v sledečih ulicah: Mazzini, Trg Mazzini, Gasilska ulica, Beneško nabrežje, Ul. Oberdan, Ul Porta in Pekarska ulica.

VI. VOLIVNA ENOTA ima dve volišči (št. 8 in 9).

Volišče št. 8 v Ulici Besenghi št. 25 (osnovna šola). Tu volijo volivci, ki stanujejo v Ul. Besenghi, Solski ul., Ul. sv. Katarine, Ul. S. Pellico, Ul. Gambini.

Volišče št. 9 je v Ul. Besenghi št. 35 (lekarna). Tu volijo volivci, ki stanujejo v sledečih ulicah: Besenghi od št. 35 dalje, Del Viario L. da Vinci, Vascotti.

VII. VOLIVNA ENOTA ima 2 volišči (št. 10 in 11).

Volišče št. 10 je v Ul. Mazzioli št. 19. Tu volijo prebivalci, ki stanujejo v Ul. Mazzioli.

Volišče št. 11 je v Ul. Traverso št. 1 (bivša gostilna Kleva). Tu volijo volivci, ki stanujejo v sledečih ulicah: Traverso, Bonio, Egidia.

VIII. VOLIVNA ENOTA ima 2 volišči (št. 12 in 13).

Volišče št. 12 se nahaja v Ul. dello Scoglio št. 6. Tu volijo volivci, ki stanujejo v sledečih ulicah: dello Scoglio, Zamarin, D'Azeglio, Tovarniški ul.

Volišče št. 13 je v Ul. sv. Petra. Tu volijo prebivalci sledečih ulic: sv. Petra, Trg Duomo, Ul. Gioberti, sv. Ivana, Pulja.

IX. VOLIVNA ENOTA ima dve volišči (št. 14 in 15).

Volišče št. 14 je v Ulici Ettoreo št. 26. Tu volijo prebivalci sledečih ulic: Ettoreo, Stara bolnica, Dvorska in Trg Lovisato.

Volišče št. 15 je v Ul. P Coppo (vogal Torrione št. 2). Tu volijo volivci, ki stanujejo v sledečih ulicah: P. Coppo, Ughi, P. Pugliese, Bressan, N. Sauro in Torrione.

X. VOLIVNA ENOTA ima dve volišči (št. 16 in 17).

Volišče št. 16 je v Ul. Fondaco št. 1 (bivša partizanska gostilna). Tu volijo prebivalci, ki stanujejo v sledečih ulicah: G. Verdi, Fondaco, Alleto.

Volišče št. 17. je v Ul. VII. november št. 21. Tu volijo volivci, ki stanujejo v sledečih ulicah: VII. november, Trg Garibaldi in Ul. Pesaro.

XI. VOLIVNA ENOTA ima dve volišči, (št. 18 in 19).

Volišče št. 18 je v Ul. Besenghi št. 55. Tu volijo volivci, ki stanujejo v Ul. sv. Bortola in Marijini ulici.

Volišče št. 19 je v Ul. sv. Andreja št. 39, bivši lekarni Ulcigraj. Tu volijo volivci, ki stanujejo v Ul. sv. Andreja. Contesini, Tamaro.

XII. VOLIVNA ENOTA ima 2 volišči (št. 20 in 21).

Volišče št. 20 je v Ul. Flavia št. 1. Tu volijo volivci, stanujoči v ulicah Pivol, Viližan, sv. Donat in Lonžar.

Volišče št. 21 je v Ul. Casadiavolo, hiša Fičur Romana. Tu volijo volivci stanujoči v ulicah Casadiavolo, Kanola. Červinjan, Ricorvo in Prefavor.

XIII. VOLIVNA ENOTA ima 2 volišči (št. 22 in 23).

Volišče št. 22 je v Vodovodni ulici št. 3 (trgovina jestvin). Tu volijo volivci stanujoči v Vodovodni ulici, Ul. sv. Jakoba. Pregavorski in Rimljanski ulici.

Volišče št. 23 je v Ul. Flavia št. 4 (slovenska osnovna šola). Tu volijo volivci, stanujoči v Ul. Flavia, Materotti in Rimski ulici.

XIV. VOLIVNA ENOTA ima 2 volišči (št. 24 in 25).

Volišče št. 24 je v Ul. Salato (hiša Brajka Francesca). Tu volijo volivci, ki stanujejo v Ul. Salato, Cane, Loret, Marciana, Costerlag in Liminian.

Volišče št. 25 je v Saredu (hiša Elenik Roze). Tu volijo volivci, stanujoči v Golem vrhu, Cavalleru, Saredu, Busoni in Casi Nuovi

XV. VOLIVNA ENOTA ima volišče št. 26.

Volišče št. 26 je v Baredi, Ljudski dom. To volijo volivci, stanujoči v Baredih, Grbcih in pri Sv. Jakobu.

PREDVOLIVNE MANIFESTACIJE V KOPRU v ponedeljek 10. aprila

Okrajni odbor Slovansko-italijanske ljudske fronte v Kopru bo priredil v ponedeljek 10. t. m. v Kopru veliko predvolivno zborovanje. Spored je sledeč:

Ob 10.00 odhod sprevoda z bivše postaje na Titov trg.

Ob 10.30 zborovanje na Titovem trgu. Po zborovanju koncert pevcev in godbe.

Ob 15.30 vaje za telovadni nastop mladine in lahkoatletske tekme na stadionu.

Ob 19.30 ljudsko rajanje na Titovem trgu.

Udeležimo se vsi te manifestacije za ljudsko oblast!

Padna

Za utrditev ljudske oblasti bomo glasovali za Ljudsko fronto

Bliža se 16. april, dan volitev v okrajne LO. Volivci krajevnega LO Sv. Peter se moramo zavedati, da je ta dan za nas velikega pomena. Mobilizirati moramo vse sile, da bomo naše ljudstvo čimbolj seznanili s programom Ljudske fronte.

SIAU, naša najmočnejša organizacija, mora napeti vse sile, da bodo naloge, ki si jih je zadala do volitev, izvedene. Zato je treba več množičnih sestankov, da se naši ljudje res prepričajo o pomenu in vlogi teh volitev.

Člani Zveze primorskih partizanov, ki so se borili z orožjem v roki, ali pa kot aktivisti na terenu gotovo v tem času ne bodo ostali pasivni. Zavedati se morajo, da je njihova dolžnost braniti pridobitve, ki so jih stale velike žrtve.

ASIZZ, organizacija naših žena, ki je toliko prispevala k zmagi v NOB, mora biti tudi zdaj v času predvolivne kampanje med prvimi.

Tudi v območju našega krajevnega LO imamo nekaj ljudi, ki bi radi zavirali delo naših delovnih množic, kar pa se jim ne bo posrečilo. Čeprav bi bili lahko postavili svojo kandidatno listo, tega niso poskusili, ker dobro vedo, da se naše ljudstvo ne bo dalo zavesti. Pretrpelo je preveč poniževanja v 25 letih pod peto fašizma.

Da bomo utrdili našo ljudsko oblast bomo zato glasovali vsi za Ljudsko fronto!

Ne gre samo za prelom nego za likvidacijo ES po kominformistih

Pod naslovom «Za borbo proti izdajalcem tipa Salaj» so priobčili lažni predstavniki Enotnih sindikatov v Trstu v listu «Unità» dne 29. marca poziv delavcem iz cone B ter zahtevali odpravo sindikalne izkaznice, češ da jo je izdala centrala v Beogradu, katero obtožuje odpadništva.

Prav bo, če osvežimo tem gospodom nekoliko njihov spomin, kajti njim ne pomenijo nič vsi dogodki, ki so se vrstili od dneva objave informbirojevske resolucije. Tako jih vprašamo, kdo je izključil delegate iz cone B od sodelovanja na kongresih, ki so zaradi tega kot nujna posledica postali lažni kongresi Zveze enotnih sindikatov. To je bilo 4. decembra 1948, dalje 4. februarja 1950 in oni od Confederterre z dne 13. marca 1949. Naši delavci vse to vedo, ker so proti temu postopanju tudi protestirali, zbrali 12.000 podpisov, izglasovali resolucije in jih objavili v listih ter podobno.

Glede izkaznic naj omenimo, da je ni še noben delavec prejel. Razlog je našim delavcem znan, ker so zahtevali, naj postane zadnji «kongres» Enotnih sindikatov enoten kongres, ki bo sposoben za to, da bo obnovil enotnost in izdal enotno izkaznico.

Kako hinavski so kominformistični «voditelji» tržaških sindikatov dokazuje to, da se spomnijo naših delavcev samo tedaj, kadar se zdi tem «voditeljem» prav da lahko kričijo na vso moč. Sedaj, ko so likvidirali Zvezo enotnih sindikatov je okrožni odbor za Istro prisiljen, da izda vsakemu sindikalistu izkaznico, in sicer do tedaj, ko bo sklical kongres za vse ozemlje, in to na pobudo Akcijskega odbora za obnovitev razrednih sindikatov! Ta izkaznica bo odsev razredne borbe Enotnih sindikatov.

Na podlagi pravkar obrazloženega spoznamo, kdo so dejansko izdajalci. Po besedah iz Moskve so tisti, ki jih ona omenja, toda po dejanjih so izdajalci ravno oni — kominformisti, ki hočejo po vsem tem, kar se je zgodilo v Trstu, in sicer z izključitvijo Enotnih sindikatov Jugoslavije iz Svetovne sindikalne zveze, doseči razkol sindikatov na mednarodnem področju.

Pogovori o jeziku

Radio jugoslovanske cone Trsta oddaja vsak četrtek ob 20. uri in vsak ponedeljek ob 13.45 - «Pogovore o jeziku», ki jih je priredil univerzitetni profesor dr. Mirko Rupel za tržaške Slovence.

VOZNI RED AVTOBUSA NA PROGI BUJE—TRST

Odh.	5.40	Buje	Prih.	17.45
	5.50	Kaštel		17.35
	6.05	Sečjole		17.20
	6.15	Sv. Jernej		17.10
	6.25	Portorož		17.00
	6.35	Strunjan		16.50
	6.45	Izola		16.40
Prih.	6.55	Koper	Odh.	16.30
Odh.	11.00	Koper	Prih.	16.00
	11.15	K. Ankaran		15.45
Prih.	12.00	Trst	Odh.	15.00

AVTOBUSNI VOZNI RED KOPER—POBEGI

Odh.	17.30	Koper	Prih.	6.50
	17.40	K. Bertoki		6.40
Prih.	17.50	Pobegi	Odh.	6.30

AVTOBUSNI VOZNI RED PROGE KOPER—KROŽERA—SEČJOLE

Odh.	19.15	Koper	Prih.	6.50
	19.35	Krožera		6.35
	19.45	Bandelj		6.25
	19.55	K. Sečjole		6.20
Prih.	20.00	Sečjole	Odh.	6.10

AVTOBUSNI VOZNI RED PROGE KOPER—IZOLA—BUJE

Odh.	7.30	Koper	Prih.	17.55
	7.40	Izola		17.45
	7.50	Strunjan		17.35
	8.00	Portorož		17.25
	8.10	Sv. Jernej		17.15
	8.20	Sečjole		17.05
	8.30	Kaldanija		16.55
Prih.	8.40	Buje	Odh.	16.45

AVTOBUSNI VOZNI RED PROGE KOPER—MAREZIGE

Odh.	Koper	13.15,	18.15
	Vanganel	13.30,	18.30
	Babiči	13.45,	18.45
Prih.	Marezige	13.55,	18.55
Odh.	Marezige	6.10,	14.25
	Babiči	6.20,	14.35
	Vanganel	6.35,	14.50
Prih.	Koper	6.50,	15.05

AVTOBUSNI VOZNI RED PROGE KOPER-SKOFIJE-VALDOLTRA

Odh.	Koper	15.00,	19.15
	K. Bertoki	15.10,	19.25
	K. Ankaran	15.15,	19.30
	Blok	15.25,	
	K. Ankaran	15.35,	
	Ankaran	15.45,	19.40
Prih.	Valdoltra	15.55,	19.50
Odh.	Valdoltra	6.20,	16.00
	Ankaran	6.30,	16.10
	K. Ankaran		16.20
	Blok		16.30
	K. Ankaran	6.40,	16.40
	K. Bertoki	6.45,	16.45
Prih.	Koper	6.55,	16.55

AVTOBUSNI VOZNI RED PROGE KOPER—SV. ANTON

Odh.	18.15	Koper	Prih.	6.50
	18.25	K. Bertoki		6.40
	18.35	Pobegi		6.30
	18.40	Cežarji		6.25
Prih.	18.45	Sv. Anton	Odh.	620

AVTOBUSNI VOZNI RED PROGE KOPER—DEKANI

Odh.	18.15	Koper	Prih.	6.50
	18.25	K. Bertoki		6.40
	18.30	K. Ankaran		6.30
Prih.	18.40	Dekani	Odh.	6.20

Kolesarski kros skozi Istro

Po nadvse lepem in pestrem športnem nastopu, ki ga je preteklo nedeljo organiziral okrožni odbor Ljudske tehnike v Kopru, bomo imeli danes v soboto in jutri v nedeljo zopet prvovrstno športno senzacijo.

Kolesarska zveza Hrvatske iz Reke, Proleter iz Kopra in Kolesarski klub iz Pulja so pripravili športno prireditev, ki bo zopet pripomogla k razvoju istrskega športa. Medtem ko smo zadnjo nedeljo spoznali najboljše dirkače—motocikliste iz Slovenije in Tržaškega ozemlja, bomo imeli to pot priliko, da vidimo vodilne kolesarske dirkače iz Slovenije, Hrvatske in Tržaškega ozemlja.

Te dirke se bo udeležilo 56 najboljših dirkačev iz Jugoslavije in STO. Naj omenimo najbolj vidna imena jugoslovanskih kolesarskih športnikov kot so: Poredski, Osrečki, Strain, ki je dosegel na lanski dirki v Zagrebu prvenstvo Jugoslavije. S Tržaškega ozemlja, in sicer prav iz Trsta pa bodo sodelovali: Fontanot, Javornik, Kuret (Coretti), vsi člani «Veloce kluba» ter iz Kopra: Zollia, Sellier, Grio, Della Santa, Danieli, Braico, Poklen, ki so člani sindikalnega športnega društva «Proleter».

Naši mladi športniki hočejo s tem nastopom prispevati k dvigu predvolivnega tekmovanja, zavedajoč se, da je ravno ljudska oblast tista, ki podpira športno in fizkulturno gibanje naše mladine. Danes popoldne ob 14. uri bo start na Reki in okoli 17. ure pričakujemo, da bodo dirkači privozili že v Koper pred stadion. V Kopru bodo tekmovalci počivali in prenočili, nakar bodo jutri v nedeljo ob 12. startali zopet pred stadionom za drugi del tekmovalne proge, ki se bo končala v Pulju.

Prvi del proge bo vodil z Reke čez strmino pri Matuljah in Jušičih, nakar bodo dirkači zdrveli čez vijugasto cesto do Sapjan, kjer se prične znani strmi klanec Cesta gre nato skozi Podgrad, Materijo Hrpelje—Kozino in dol do Kopra. Ta proga je dolga okoli 95 km.

Drugi del proge pa bo vodil iz Kopra čez Šmarje in Kaštel v Buje ter dalje skozi Porta Portone v Vižinado in Pulj. Tudi ta del proge, ki je dolg okoli 110 km, ima številne višinske razlike in zahteva od kolesarja velik telesni napor in s tem vztrajnost.

Nogometne tekme

Jutri v nedeljo 9. aprila ob 15. uri bo v Izoli tekma za prvenstvo I. republiške lige Slovenije. Igrala bosta «Proleter» iz Kopra in «Branik» iz Maribora.

Istotako v nedeljo pa bo v Ljubljani mladinska prvenstvena tekma Republike Slovenije. Tam bo nastopilo mladinsko moštvo «Proleter» in bo odigralo tekmo s klubom «Krim» iz Ljubljane.

Obe moštvi sta v najboljši postavi, zaradi česar bodo tekme živahne in zanimive.

GORIŠKI DNEVNIK

PODRUŽNICA UREDNIŠTVA IN UPRAVE PRIMORSKEGA DNEVNIKA V GORICI - UL. S. PELLICO 1 - II.; TEL. 11-32

Nahujskani šovinistični dijaki demonstrirali proti postavitvi sedeža DFS v Slovenski Benečiji

Psi lajajo - toda karavana gre dalje

Tudi „levičarski" (beri kominformistični) profesorji so se udeležili izgredov

SENT PETER SLOVENOV, 5. — Protislovenska akcija šovinističnih krogov v Benečiji zavzema iz dneva v dan nove oblike. Ni bilo dovolj, da so naščuvani neodgovorni elementi zločinsko požgali sedež Demokratične fronte Slovencev za Benečijo, prav tako ni zadostovalo nesramno pisanje Messaggera Veneta na račun Slovencev; potrebna je bila nova oblika akcije na račun Slovencev iz enostavnega vzroka: da je mera bolj polna.

Dejanja izprijencev nimajo s politiko nobene zveze

Dosledne tej svoji politiki, ki prav za prav nima s politiko toliko opravka kakor še pri tem izkazuje nenaravni odnos izprijenca do človeka druge narodnosti — so upravne oblasti ob neposredni podpori šolskih organov uprizorile v Sent Petru Slovenov manifestacijo z namenom, da «prikažejo» ogorčenost ljudstva glede postavitve sedeža DFS v trgu. Pri tej demonstraciji pa ni — in to je zelo važno in poučno ugotoviti — sodelovalo ljudstvo, trezni in preudarni ljudje, ampak so se za to dejanje poslužili dijakov tamkajšnjega učiteljišča, ki so, kakor je znano, predvsem iz Vidma in Benetk. Te ljudi so odgovorni upravni in šolski organi stepli na cesto, da dokažejo italijanstvo teh krajev in italijansko miselnost «prebivalstva».

Sprevod se je pomikal po cesti proti spomeniku padlim iz prve svetovne vojne, kjer je zaobrnil in se vrnil. Dijaki so v sprevodu nosili italijanske zastave, prepevali pesem Piave in himno Dalmacija. Obenem pa so neprestano vzklikali «Italija», «Italija». Zlasti se je skandiranje te besede pojačalo takrat, ko se je sprevod pomikal pred sedežem DFS.

Soglasnost upravnih in šolskih oblasti

Iz pripovedovanja ljudstva smo izvedeli, da je to protislovensko šovinistično manifestacijo organiziral neki dijak iz Čedada, ki je član fašistične MSI. Ko je predlog sporočil ravnatelju učiteljišča, je bil ta z njim takoj zadovoljen; prav tako pa smo od ljudstva izvedeli, da je zamisel zelo ugajala tudi seniemu demokrščanskemu županu.

Od sklepa do dejanj, zlasti ko gre za protislovensko manifestacijo, je korak zelo kratek. Tako enim kakor drugim ni bilo zato treba dvakrat reči, naj se taka stvar čimprej uresniči.

Šolski ravnatelj pa je šel pri tem še dalje. Kot znan italijanski šovinist je celo naganjal dijake, da se morajo manifestacije vsi udeležiti, in jih, kot smo izvedeli od ljudi, celo predčasno spustil iz šole, da bi se manifestacije z gotovostjo udeležili.

Tudi dijaki sami, so med svojimi vrstami teren temeljito pripravili. Hodili so od posameznika do posameznika in jih vzpodbujali k njihovi italijanski dolžnosti, poleg tega pa so natihem grozili, da bodo proti slehernemu, ki se manifestacije ne bo udeležil, podvzeli potrebne korake, ki bodo lahko rodili usodne posledice.

Tresle so se gore - rodila se je miš

Kljub tolikšni «politični» pripravi s strani odgovornih oblasti in med dijaki samimi, se lepo število dijakov manifestacije le ni udeležilo; med udeleženci pa je bilo prav tako opaziti klavrni duh, ki je preveval žalostni sprevod, kajti med njimi je bilo res nekaj prenapetežev, vendar jih je bilo tudi takih, ki so samo pasivno prisostvovali vsej komediji — kar pomeni, da niso vsi tako pokvarjeni, da bi ne videli poniževalnih dejanj, h katerim jih silijo nekateri ljudje. V znak proti takemu postopanju jih je nekaj med njimi zapustilo sprevod

Tudi tako imenovani levičarji so ploskali demonstrantom

V ilustracijo dogodkov naj navedemo, da poučuje na učiteljišču tudi nekaj profesorjev, ki se smatrajo, da so levičarsko usmerjeni. Zanje je bilo popolnoma naravno in v skladu z njihovo linijo, da so se te manifestacije tudi udeležili, s čemer so ponovno pokazali, da se ne sramujejo zaveznikov iz kakršnih koli krogov, samo da so si edini v eni točki, to je, da soglašajo z borbo proti Slovencem.

Opaziti je bilo, da so se najbolj prostaško, necivilizirano in v posmeh vsej dvatisočletni italijanski kulturi vedli nebrzdani golobradi mladinci, ki so prej vse drugo kot domačini. Tudi to je dokaz, da so jim potrebni za raznarodovanje teh krajev ljudje iz Benetk in Vidma, ki v Sent Petru Slovenov samo študirajo in jim je življenje tamkajšnjega ljudstva španska vas.

Zahteva po naših pravicah predstavlja zanje provokacijo

Ob tej priliki so dijaki napisali nekaj lepakov ter jih prilepili na okna posameznih trgovin. V njih so napisali, da so beneške doline italijanski kraji ter zaradi tega predstavlja postavljanje sedeža Demokratične fronte Slovencev v Benečiji navadno provokacijo, ki jo je treba preprečiti. Kakšno obliko bodo dali tej novi akciji si lahko že sedaj mislimo.

Ljudstvo je vso komedijo mirno gledalo in se tako režiserjem kakor inscenatorjem v obraz smejalo. Nič ni moglo spremeniti stanja, niti nesmiselno kričanje, niti italijanska zastava, ki je zaplapolala na županstvu v znak solidarnosti. Manifestacija je ostala samo manifestacija, klavrn dogodek v zgodovini teh krajev. Ljudstvo jim je na tisočere vzklike Italiji samo odgovorilo: «Kaj boste klicali Italijo, ko v njej umiramo od lakote in so jo voditelji že stokrat prodali pohlepnemu tujcu».

Prispevki za brezposelne

Zveza trgovcev za goriško pokrajino je med goriškimi tvrdkami nabrala v zadnjem času za pomoč brezposelnim skupno 5500 lir. Darovale so tvrdke: Mauri 1500 lir, Martellani 1000, Mazzoli 200, Delpiero 500, Stilli Maksimiljan 300 Oskar Vincenzi 1000 in Humbert Donati 1000 lir.

Od občine je odvisna gradnja nove telefonske centrale v našem mestu

Sinoči je občinski upravni odbor razpravljal o prodaji občinskega zemljišča podjetju TELVE

Na zadnji seji občinskega sveta je bilo na dnevnem redu tudi preučevanje prošnje telefonskega podjetja TELVE naj bi mu občina odstopila zemljišče v Ul. Crispi, kjer naj bi omenjeno podjetje zgradilo novo telefonsko avtomatično centralo.

Občinski upravni odbor je zaenkrat, ker se mu zdi ponudba podjetja TELVE prenizka, odgodil, kakor je uradno izjavil, razpravljanje o tem vprašanju na prihodnjo sejo.

Na vsak način pa se občinski upravni odbor zaveda važnosti tega vprašanja, ki predstavlja za vse občane mnogo več kot navadna prodajna pogodba in zahtevajo njegovo ugodno rešitev.

Podjetje TELVE ima že več let v načrtu modernizirati telefonsko centralo v Gorici, ker sedanja ne zadostuje več potrebam našega mesta in bo tem manj zadostovala v bližnji bodočnosti.

Do sedaj šteje to podjetje 1200 številk v Gorici. Z moderniziranjem svojega poslovanja namerava to število podvojiti in predvsem izboljšati telefonske zveze z bližnjimi mesti kakor Trstom, Vidmom, Tržičem in Gradežem.

Za izvedbo tega načrta je podjetje TELVE že nakazalo v proračunu za leto 1950 200 milijonov lir. S to vsoto namerava preurediti sedanjo telefonsko zvezo, kakor je za to že poskrbela v drugih mestih. Poleg tega pa hoče zgraditi tudi v Gorici svojo palačo, kjer bodo združeni vsi uradi tega podjetja.

Centralno telefonsko poslopje namerava podjetje TELVE zgraditi v Ul. Crispi, in sicer v delu, ki gleda na Ul. Morelli. Skupno s tamkajšnjim prostim zemljiščem namerava kupiti tudi staro občinsko stavbo, ki stoji na vogalu in že več let čaka, da bi jo odstranili ali pa jo popravili, tako da ne bi bila v sramoto nasproti stoječim modernim poslopjem. Ta prostor si je podjetje izbralo ne samo zaradi njegove osrednje lege, marveč tudi iz dobro preučenih razlogov in zahtev brezhibnega poslovanja telefonskih uradov.

Poleg modernizacije telefonskega poslovanja v našem mestu, bi izvedba načrta tega podjetja predstavljala za naše mesto vsaj za kratko dobo, čeprav neznatno, olajšavo brezposelnosti in olepšavo tistega dela mesta. Sinoči se je na goriškem županstvu spet sestal k svoji redni seji občinski upravni odbor, ki se bo najprej pomudil z rešitvijo tega vprašanja. O poteku seje in sklepu, ki so ga sprejeli v zvezi s prošnjo TELVE, bomo poročali jutri.

IZ SVOBODNE GORIŠKE

Borba za delovno silo

V goriškem okraju se je od 1. do 15. marca prijavilo za delo 359 delavcev

Pri vključevanju delovne sile so se najbolj odlikovali KLO Renče, ki je zaposlil 16 ljudi. KLO Vogrsko 15, KLO Prvačina 13, KLO Dornberg 12, KLO Solkan 11, KLO Bilje 9, KLO Osek 6, KLO Rihemberk 6, KLO Šmartno 7, in še nekateri drugi. Še bolj se bodo morali KLO in komisije boriti za delovno silo, da se bo prvenstveno usmerjala v najvažnejša podjetja. Izmed 359 je zaposlenih pri težki industriji 12, pri lesni industriji in gozdarstvu 25, pri prioritetnih gradnjah 75, vsi ostali pa pri manj važnih podjetjih, kjer ni trenutno takega pomanjkanja delovne sile, kakor pri najvažnejših zvezno-republiških.

KLO in komisije za delovno silo se bodo morali bolj zanimati za lokalna podjetja, zlasti referenti za delo bodo posvečali več pozornosti in kontrole lokalnim in privatnim podjetjem, v katerih se še vedno skrivajo delovne rezerve. Ta podjetja imajo precej visoko kvalificiranih delavcev.

Ugotovljeno je, da lokalna podjetja take delavce visoko preplačujejo zato, da jih obdržijo. V lokalnih podjetjih je še vedno precej mladih in samskih delavcev, ki bi se lahko brez vsakih težav zaposlili v težki industriji, na njihova mesta pa bi lahko postavili take delavce, ki se iz zdravstvenih, družinskih ali drugih opravičenih vzrokov ne morejo oddaljiti od svojega bivališča. V lokalnih podjetjih so še vedno možnosti, da bi se nekateri moški zamenjali z ženami?

KLO oz. referenti za delo se morajo v bodoče bolj zanimati za stanje v lokalnih in privatnih podjetjih, kakšni so tam delovni pogoji, kako so delavci in učenci plačani, kako se učenci usposabljajo, ali so v teh podjetjih kvalificirani delavci, ki ne opravljajo svojega poklica, in še za vrsto drugih nalog in o vseh ugotovljenih napakah obveščati pristojno poverjeništvo za delo, da bo ukrenilo vse potrebno za odpravo takih nepravilnosti.

Še vedno se opaža, da zaposlujejo zlasti veliki kmetje delavce na svojih privatnih posestvih in jih na tak način zadržujejo, da bi se zaposlili pri podjetjih, ali pa celo zaposlujejo take delavce, ki protizakonito zapustijo delo pri zvezno-republiških in drugih podjetjih, in s tem dejansko omogočajo in pospešujejo fluktuacijo delovne sile. Proti takim in podobnim pojavom bodo KLO ostro nastopali in se morajo vsi taki primeri javiti pristojnim poverjeništvom za delo, ki so izključno pristojna za razporeditev delovne sile in ki bodo podvzela vse potrebno, da se nepravilnosti odpravijo.

KLO in komisije za delo morajo odpraviti vse administrativno prisilno vključevanje delovne sile in ljudem stalno pojasnjevati ugodnosti, ki jih ima delavec, ko se zaposli, kakor tudi svojci, zlasti pa po novem zakonu o socialnem zavarovanju. Na drugi strani je treba ljudem dokazati, da gradimo socializem za vse ljudi, zato je naloga tudi vseh, da v tej borbi sodelujemo in da vsak brez izjeme po svoji sposobnosti pomaga za izvedbo petletnega plana.

Širite in čitajte Primorski dnevnik!

Izpred sodišča

Čeprav po zapletenih potih je tatvina le prišla na dan

Pred časom je izpred gostilne «San Giusto» v Oglejski ulici izginilo kolo Cisotta Jožefa iz Ul. sv. Gabrijela 31. Tatvino je Cisotto prijavil policiji, ki je takoj pričela s preiskavo, toda brez uspeha.

Nekaj časa zatem pa so agenti javne varnosti našli v mestu listnico, v kateri je bilo nekaj denarja, potrdilo o zastavitvi nekega kolesa pri mestni zastavljalnici in osebna izkaznica 42letnega Abramija Antona iz Ul. Baiamonti 22. Agenti, ki so takoj zasumili, da si je Abrami kolo, ki ga je zastavil za borih 5000 lir, moral pridobiti na lahek način, so s potrdilom v roki odšli v urade zastavljalnice in ugotovili, da je zastavljeno kolo last Cisotta Jožefa. Kolo so dvignili in Abramija aretirali ter ga prijavili sodnim oblastem.

V sredo dopoldne je Abrami zasedel zatožno klop na goriški kazenski sodniji in brez obotavljanja priznal svojo krivdo. Sodnik ga je obsodil na tri mesece zapora in 10.000 lir globe.

* * *

Krivec drugega primera tatvine kolesa je bil 26letni Muzzin Aleksander iz Casarse. Ta si je kolo izposodil pri mehaniku Lucijanu Verdolivi in jo z njim popihal neznano kam. Toda policija ga je nekaj dni po prijavi Verdoliva zasledila in ga aretirala. Zaradi tega se je Muzzin, ki je bil že neštetokrat obsojen in je dobesedno človek uničen od težkega življenja, lakote in splošne bede, v sredo spet znašel pred sodniki, ki so ga tokrat obsodili na 1 leto in 10 dni zapora

* * *

Zaradi nezakonitega prestopa državne meje so bili nato obsojeni na tri mesece zapora in 16.000 lir globe Ivan Di Gallo iz Moggia pri Vidmu, Albano Pividori iz Tarčenta, Luigi Tuzzi iz Venzona, Alojz Collino iz Forgarije, Turrello Zuliani iz Campoformida, Fortunat Trifiro iz Sv. Filippa pri Messini, Triestino Mazutti iz Pianora pri Bologni, Filip Russa iz Torre Annunziata, Henrik Canci iz Magnana in Zvezdan Komjanc iz Steverjana. Vsem je sodnik kazen odpustil na podlagi zakonske odredbe z dne 23. decembra 1949.

S sekiro v koleno

Pri cepljenju drv se je s sekirico ranil v desno koleno kmet Igino Marangon iz Koprive. Na pomoč mu je prišel rešilni voz Zelenega križa, ki ga je pripeljal v občinsko bolnico Brigata Pavia, kjer so mu zdravniki nudili potrebno pomoč.

ZELENEMU KRIŽU je družina Mattioni v počastitev spomina Ivana Pagnacca darovala 1000 lir. Ravnateljstvo se zahvaljuje.

KINO

VERDI. 17: «Ključi nebes», G. Peck.
VITTORIA. 17: «Dve nuni», L. Young.
CENTRALE. 17: «Margie, bela zamorka», J. Crain.
MODERNO. 17: «Črna slonovina», F. March in D. de Havilland.
EDEN. 17: «Naskok šeststotih», E. Flynn.

Trajna in neprecenljiva vrednost njegovega življenjskega dela

70-letnica literarnega zgodovinarja in predsednika slovenske Akademije znanosti in umetnosti dr. Franceta Kidriča

Dne 23. marca 1880 se je rodil v Radanski vasi pri Rogaški Slatini literarni zgodovinar in predsednik slovenske Akademije znanosti in umetnosti prof. dr. France Kidrič.

Že okrog leta 1908 si je kot mlad uradnik dunajske dvorne knjižnice razdelil skupno s prof. Prijateljem področje svojih bodočih literarno-zgodovinskih in vzporedno s tem družbenih, političnih in splošno kulturno-zgodovinskih raziskovanj. Napovedal je boj diletantizmu, lažem, «zmotam in prevaram za razne potrebe», kakor je naslovil svoj bojeviti članek v «Naših zapiskih» leta 1909.

Za svoje znanstveno obdelavo je prof. Kidrič prevzel večstoletno dobo od početkov do revolucije 1848. leta, ki se vzpenja v tri vrhove: protestantska književnost, razsvetljenstvo in Prešeren ter se pri tem izkazal za neprekosljivega mojstra. Oprijel se je najtežjega dela in se odločil za najnapornejšo metodo, ki ni zahtevala od njega le največje marljivosti in potrpežljivosti pri iskanju, marveč prav tako silne bistrovidnosti analitika in sintetika. Pri tem je dokazal, da obstajamo kulturno-narodno že stoletja, čeprav so se tega skoraj tja do Prešerna zavedale le posamične glave. Domačim malovernežem in tujim zlohotnim zanikovalcem je dokazoval, da smo bili, da smo in zaradi trdnih kulturnih temeljev našega izročila tudi bomo.

Iz študija in dela mu je sproti rasla podoba stanja in razvoja družbenih materialnih in idejnih gonil ali zavor, viškov in padcev, borbenosti in hlapčevstva, časti in sramot, osebnosti in pritlikavcev.

Njegovo poglavitno ideološko in metodološko znanstveno gonilo in vodilo je bilo — odkrivati idejno in materialno resnico. Našo kulturno preteklost je bilo potrebno ne samo na novo osvetliti in oceniti, marveč v mnogih primerih šele marsikaj odkriti. Izpeljati našo literarno zgodovinopisje iz provincialnih zagat na svetovno ravan in s tem hkrati opozoriti na naše resnične objektivne, literarne, kulturne in umetniške vrednote ter njim in svojemu narodu pomagati v boju za pravice, ki mu gredo.

Dr. Kidrič je že znane pojave in osebnosti na novo raziskal, posamič in v skupnosti splošnega zgodovinskega razvoja, upošteval nasprotja in protislovja ter iz vsega tega v sintezi predočil resnična napredna in pozitivna dejanja in osebnosti. Vse to je izvršil s tolikšno znanstveno dognanostjo in jasnostjo, kakor nihče pred njim.

Prvi med našimi literarnimi zgodovinarji je ustvaril s svojo razpravo «Primož Trubar» njegov realistični, zgodovinsko - literarni in človeški, narodni in versko-reformatorski portret. Izpričal je pravi pomen in ustvaril žive podobe Linharta, Zoisa, Vodnika in dr., krona vsega pa je njegov «Dobrovski» (1930). Družbeno politično ozkost našega preroda je ugotovil, ko je zapisal: «Na rast gospodarske moči slovenskega kmeta so nekateri izmed preroditeljev pač mislili, a le malokdo bi se bil upal priznati, da je klic po revoluciji, ki naj iztrga kmeta iz fevdalnih spon, slovenskemu prerodu nujno potrebno geslo, če naj ima sploh resen smisel prizadevanje za regeneracijo in za večje uveljavljanje tistega jezika, katerega enojezični nosilec je bil le slovenski vaščan».

Prof. Kidrič je že kot mlad znanstvenik spoznal, da je le brezobzirna resnica v znanstvu tisto revolucionarno gibalo, ki tudi pomaga narodu in družbi do uspešnega razvoja v višjo stopnjo. Vse njegovo nad 40letno delo zgovorno izpričuje, da je tako kot znanstvenik in človek zmeraj stal sredi življenja in se tudi odločno boril za svoje znanstveno, politično in svetovnonazorsko spoznanje. Zato ni nič čudnega, da se je belogardistični bes med okupacijo tako silno znašal nad njim, javno in zahrbtno.

S številnimi svojimi spisi in s predavanji na univerzi je prispeval k razbistritvi pojmov in vrednot v toliki meri, da so se že pred vojno jasno in odločno iz njih čutile smernice za sodobnost in bodočnost, kar so nehote tudi za časa okupacije v veliki meri priznavali nasprotniki osvobodilnega boja in naše revolucije v svojih javnih izpadih proti njemu. V svoji Zgodovini slovenskega slovstva je dal z vseh strani utemeljeno in trdno zgrajeno sintezo, ki je hkrati Kidričev idejni profil, ki za vselej poleg «Prešerna» in ostalih njegovih del priča, da se nam je v njem izoblikoval moderni, napredni literarni zgodovinar, ki ga skupaj z dr. Prijateljem upravičeno štejemo med največje literarne zgodovinarje, kar jih pozna slavistika.

Zaradi znanstveniško in človeško-progresivne usmerjenosti so ga med okupacijo vlačili po ječah in internacijah in mu je bila smrt stalno za petami. Šele osvobojenje mu je prineslo splošno priznanje. Danes stoji na čelu najvišje slov. znanstvene in umetniške ustanove. Ob 70letnici more s ponosom zreti na svoje ogromno življenjsko delo, ki je za našo literarno - znanost neprecenljive in trajne vrednosti. Pokolenja naših bodočih literarnih zgodovinarjev bodo zmeraj črpala iz njega. V našo splošno narodno in kulturno zgodovino pa se je trdno zapisal kot znanstvenik in človek še zaradi tega, ker je tudi v najtežjih dneh stal trdno in samozavestno na strani ljudstva in njegove revolucije.

Lepota telovadnih vaj

TELOVADKA MISCULIN LILI SE VESTNO PRIPRAVLJA ZA 1. MAJ, NA SLIKI JO VIDIMO MED TRENINGOM NA GREDI

26. marca je jugoslovansko ljudstvo potrdilo pravilno pot svojih voditeljev

Pred devetimi leti, 27. marca 1941. leta je jugoslovansko ljudstvo stopilo na novo pot. Z odločno roko je preusmerilo tek svoje zgodovine. Poteptalo je izdajalski sporazum s Hitlerjem in prižgalo plamen upora. V najhujših dneh, ko se je zdelo, da je prihodnost brezupna, je jugoslovansko ljudstvo trdno verovalo v svojo moč. Zato je tudi zmagalo v narodnoosvobodilni borbi! Boj jugoslovanskih narodov, pogumna in odločna volja, da gredo neustrašeno po poti svobode in neodvisnosti, so vzbudili pri milijonih preprostih ljudi prijateljska čustva. Ti so njihovi zavezniki. Ko jugoslovanski narodi nadaljujejo neuklonljivo borbo za dokončno zmago resnice, navdaja tudi te narode pogum in nova vera v socializem.

* * *

Bore malo časa je minulo od razdejanja zadnje vojne, toda kaj vse je že uresničilo jugoslovansko ljudstvo doslej! Kaj vse se je v Jugoslaviji že odprlo, koliko poti in razgledov že pelje na vse strani! Ko drugod še niti vojnih ran niso zacelili — manj nevarnih in krvavih od jugoslovanskih, so v Jugoslaviji že pozabili nanje. Celo spomin na življenje v stari državi je že ugasnil, kot da je nikoli ne bi bilo!

Dandanes nihče več ne misli na krizo, kmet ni več zaskrbljen, ali bo vnovčil jesenski pridelek, nikjer ni več delavca, ki bi postaval in trepetal za svoj jutrišnji zaslužek, nikjer mladih talentov, ki bi obupavali, da so svetu in življenju odveč! Kje so nekdanji brezposleni intelektualci? Kje dekleta, ki bi morala kot nekdaj zaradi krivičnega družbenega reda v beznico in prostitucijo, in otročički, ki so beračili po pivnicah?... lačni študenti in vrste drugih, nekoč najbolj vsakdanjih pojavov?...

Vsega tega v novi državi ni več! Nasprotno, mesto tega pa...

Delovno ljudstvo gradi...

Zgradili so sto in sto novih tovarn, velikanska podjetja težke industrije in nove orjaške elektrarne, odprli nove rudnike, zgradili tisoče kilometrov železnic, cest in mostov, izsušili obsežna poplavna in zamočvirjena področja, zgradili prekope, luke in pristanišča, povečali železniški vozni park in trgovinsko mornarico, sezidali stanovanjske hiše, šole, bolnišnice, kulturne in znanstvene in še vrsto drugih stvari.

Obširna področja so posejana s številnimi objekti petletke. Marsikateri kraj je že docela spremenil svoje lice in ga skoraj ni več mogoče spoznati. V nekaj letih so zrasla orjaška podjetja, od katerih mnoga že poslujejo po več tisoč delavcev. Ob novih tovarnah se vrste dolge vrste modernih stanovanjskih hiš za delavce in uslužbence. V bližini največjih podjetij so v nekaj letih nastala majhna mesta ali mestne četrti. Nastajajo nova mesta kakor Novi Beograd, Nova Gorica in Titograd! V štirih povojnih letih so zradili več železnic in cest kakor v dveh desetletjih pred vojno!

Nobena stvar ni mogla omajati odločitve ljudstva

Danes gleda jugoslovansko ljudstvo s ponosom na prehojeno pot. Sadovi njegovega dela so vidni vsepovsod! Premagali so neštete težave..

Informbirojevski tisk in radio sta tekmovala v širjenju ostudnih laži, izmišljotin in klevet o jugoslovanskih voditeljih, zlasti o kandidatih Ljudske fronte.

Toda delovno ljudstvo Jugoslavije je šlo ponosno preko tega, še bolj strnilo svoje vrste in s polnoštevilno udeležbo na volitvah dokazalo, da polno zaupa svojemu vodstvu in kandidatom Ljudske fronte. Tako so se ponovno izjalovili podli naklepi Informbiroja, ki kriči zaman in bo do konca kričal v prazno... Odločitve ljudstva ni moglo ničesar omajati. Socialistične graditve niso mogli izpodkopati! Vsaka nova tovarna, vsaka nova zadruga je trden kamen v stavbi socializma — dokaz, da gredo nezadržno k cilju!

Ob vseh teh zmagah [illegible] ljudstvo dobro zaveda, da [illegible] preklicano težko skalo v strmi breg, toda vrh tega ni več tako daleč in popustili ne bodo, pa naj bo skala še tako težka in utrudljiva, dokler je ne prevalijo na ravno!

„Zanašajmo se le na lastne sile"

Jugoslovansko ljudstvo je [illegible] dan volitev 26. marca glasovalo prav zato, da bo nadaljevalo začeto pot do zmagovitega konca! Mišice so napete od naporov, toda vzdržale bodo!

Kdo bi objel razgibano [illegible] v predvolilnih dnevih v [illegible] demokratični odkritosti in [illegible] sežnosti?

«Zanašajmo se le na lastne sile!» so odkrito govorili voditelji. Tako odkrito lahko govori le resnično demokratično državno in politično vodstvo ljudstvu, ki je resničen [illegible] ren! Otipljivo jasno so [illegible] nili pred slehernega državljana stvarni položaj; brez manjše demagogije.

Kako lahko in poceni bi [illegible] tudi jugoslovanskim vo[illegible] ljem, po zahodnih zgledih [illegible] tati in deliti brezplačno [illegible] čase! Lahko bi zatajili, [illegible] li ali kakor že olepšali [illegible] ki jo postavlja pred ljudstvo bodočnost. Pa niso!

Ljudstvo jim je za to odkritost globoko hvaležno in je ponosno nanje, ker verujejo v razsodnost in pogum ljudstva. Toda kaj in komu naj bi voditelji obljubljali? Obljube [illegible] v ljudstvu samem in vse [illegible] uresničijo le neizmerne sile [illegible] delovnih ljudi, če se združijo v eno voljo in en cilj! Bodočnost v Jugoslaviji ni več [illegible] ljica temveč živa [illegible] jo potrjuje sleherni dan. [illegible] ve Jugoslavije — toda ne s [illegible] pirjem in besedami, temveč orjaškimi spomeniki Litostroja, Železnika, Končarja, z [illegible] riborskim otokom in drugih pričami čudovitih zmag jugoslovanske petletke!

Za veliko hidrocentralo na Drini bodo kmalu začeli gradili jez

Hidrocentrala na Drini v Malem Zvorniku (na meji med Srbijo in Bosno) je eden največjih objektov petletke. Med najtežja dela spada zajezitev Drine.

Pozimi so nepretrgano kljub mrazu betonirali temelje jezu. Jez bo 40 m visok (približno tako kakor devetnadstropna hiša). Za jezom bo nastalo veliko jezero v dolžini 25 km

NOVI VIRI ENERGIJE

Bo mogoče izrabiti vroče pline, ki se dvigajo iz vulkanov? Zamisli nekaterih niso več fantazije Julesa Vern-a, temveč resni znanstveni poizkusi, ki imajo vse pogoje za uspeh

Sonce je vir življenja in gibanja na zemlji. Povzroča izhlapevanje morske vode, ki se izpremeni v padavine, te pa v «beli premog». Premog in petrolej sta sončna toplota, ki je «vskladiščena» od davnih dni. V zadnjem času izkoriščajo sončno toploto s pomočjo «morskih termičnih tovarn». Izmed virov energije, ki jih sedaj izkoriščamo, je samo eden, ki ne izvira od sonca: to je gibanje plime in oseke, ki ga povzročajo druga nebesna telesa.

Izraba energije ni vedno enaka. Parna lokomotiva izrabi samo 12—13 odst. energije, turbina 16 odst., eksplozijski motor 20—26 odst., Dieslov motor 30 do 40 odst..

Vprašanje izrabe ni pomembno le pri toplotnih virih, ki so zelo bogati, n. pr. pri vodi na površjih tropskih morij. Tam odstrani nedostatek velika množina tekočine. Na tej osnovi obratujejo «oceanske parne tovarne», ki izrabljajo toplotno energijo morij, prav tako pa tudi «tovarne s črnimi bazeni» in nenavadne «tovarne s toploto ledenih plasti v severnih morjih».

V določenih okoliščinah nudi narava zelo visoko temperaturo, ki jo izkoriščajo s sodobnimi tehničnimi napravami. To so n. pr. «sončne tovarne v Sahari» in v Kaliforniji ter turbine, ki jih žene «rdeči premog», t. j. para, ki se dviga iz vulkanskih tal. Tovarne na pogon z «rdečim premogom» obstajajo v Italiji pri mestu Larderollo v Toscani in v Sonomi (ZDA), pripravljajo jih pa tudi v Južni Ameriki. Zlasti pa so te vrste tovarne primerne za Japonsko, ki je dežela vulkanov in revna na premogu. V teku so velika raziskovanja naravnih virov pare. Na otoku Izu blizu Jokohame nameravajo zgraditi tovarno, ki bo oskrbovala ves otok z električno energijo. Prav tako preizkušajo možnost uporabljanja vročih plinov, ki se dvigajo iz Vezuva.

Vsak kvadratni meter zemeljske površine, na katerega padajo sončni žarki navpično, sprejme v 1 uri 1200 velikih kalorij. V Sahari dobi vsak m2 zemlje toploto, ki ustreza dnevno količini 1.5 kg premoga.

V krajih z zmerno temperaturo bodo vir energije «umetna morja». To so bazeni s črnim dnom, ki absorbirajo toploto in v katerih počasi teče voda, na kateri je tenka plast olja. Na ta način bi dobili temperaturo do 70 stop. C, torej za 60 stop. C več, kot je temperatura navadne vode.

Francoski znanstvenik dr. Barjot je ugotovil, da se da izkoriščati tudi «toplota» ledenih plošč v severnih morjih. Prav za prav je mišljena le toplotna razlika med tekočo vodo pod ledenimi plastmi, ki je nad ničlo, in površino ledenih plošč, ki so izpostavljene mrzlim vetrovom in imajo okoli — 22 stop. C. Posrednik med tema dvema toplotnima razlikama je tekočina butan, ki se lahko hitro izpremeni v paro v «kotlih brez ognja», katere ogreva obtok vode izpod ledenih plošč, nato pa žene turbine. Obstaja možnost, da bo na ta način nastala vzdolž sibirskih, norveških in kanadskih obal vrsta polarnih tovarn ter se bo spremenila dosiej pusta pokrajina v industrijsko.

V poslednjem času pa so nastali tudi načrti za izkoriščanje notranje toplote zemeljske krogle. O tem je nedavno poročal francoski Akademiji prirodoslovnih znanosti učenjak Albert Caquot.

Narava je «vskladiščila» v zemeljskih globinah velike količine toplote. Čim globlje kopljemo, tem topleje postaja: temperatura se dvigne povprečno na vsakih 32 m za 1 stop C. Ne daleč od zemeljskega površja je «vroč vodnjak», od koder lahko črpamo velikanske množine energije.

Računajo da predstavlja toplota, ki je pod Francijo do globine 2000 m, dvanajstkratno kalorično vrednost vseh zalog premoga, ki ga ima ta dežela. Toplota, ki je «vskladiščena» do globine 7000 m, pa je 800 krat večja. Kopanje do teh globin ni fantazija, ker dosegajo s posebnimi diamantnimi svedri več kot 5000 m.

Glavna misel tega načrta je sledeča: Površinska voda (reka), ki ima 10 stop. C, je speljana v zelo velik vodnjak, ki sega do globine 2000 m, kjer je skalovje zelo razpokano. Tam se voda pod pritiskom razširi skozi razpoke vročega skalovja, nato pa skozi drug vodnjak, — prav za prav natego — vrne na zemeljsko površje. Postopek je sličen kot pri napravi za centralno ogrevanje.

V globini 2000 m bi imela voda temperaturo 70 stop. C in bi uporabljali za njeno izkoriščanje «tovarne-stolpe». Če pa bi izkopali rov do globine 7000 m, kjer imajo skale temperaturo 220 stop. C, bi dobili sijajno industrijsko paro.

Seveda zdaj še niso rešena mnoga važna vprašanja, kot n. pr. negotovost, ali ne bi morda velike množine vode ohladile skale, namesto da bi te ogrele vodo. Vendar take zamisli niso več fantazije Julesa Verna, marveč resni znanstveni poizkusi, ki imajo pogoje za uspeh.

Nov tekstilni kombinat v FLRJ

V TETOVU V LR MAKEDONIJI SO ZACELI GRADITI OGROMEN TEKSTILNI KOMBINAT, KI BO DAJAL 50 VAGONOV BLAGA NA LETO

Našli so drugo „Mono Liso"

Dr. Thomas Judson strokovnjak za slikarstvo, je našel v New Yorku — po njegovih trditvah — drugo podobo «Mone Lise», delo italijanskega slikarja Leonarda da Vincija. Vrednost te slike so ocenili na milijon dolarjev. Lastnik slike je neki Amros Vernon. Lastnik je izjavil, da je kraljica Marija Antonetta podarila to sliko enemu izmed njegovih prednikov. Dr. Judson meni, da je druga «Mona Lisa» res delo velikega italijanskega slikarja. Po mišljenju Judsona je Leonardo da Vinci naslikal drugo «Mono Liso» najpozneje leta 1506. Slika predstavlja ženo, ki pa je po izgledu mlajša od tiste, ki jo predstavlja nesmrtno delo Leonarda da Vincija v pariškem Louvru.

Izlet v prebujajočo se naravo

SPOMLADANSKO SONCE S SVOJIMI TOPLIMI ŽARKI IN PREBUJAJOČA SE NARAVA STA ZVABILA NA IZLET TUDI TE TRI ZADOVOLJNE KOLESARKE

VISOŠKA KRONIKA

SPISAL:

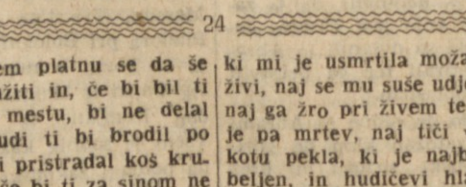

24

«Pri vašem platnu se da še nekaj zaslužiti in, če bi bil ti na mojem mestu, bi ne delal drugače. Tudi ti bi brodil po svetu, da bi pristradal koš kruha otroku, če bi ti za sinom ne bilo ostalo drugega nego revno otroče!»

Pograbila jo je jeza in pričela je preklinjati morilca svojega moža.

«Stokrat bodi prekleta roka, ki mi je usmrtila moža! Če še živi, naj se mu suše udje in črvi naj ga žro pri živem telesu! Če je pa mrtev, naj tiči v tistem kotu pekla, ki je najbolj razbeljen, in hudičevi hlapci naj noč in dan vlečejo kožo ž njega! Kako drugače bi bili živeli, ko bi bila božja roka poprej zadavila tega morilca! Tako pa mora deklica služiti pri tujih, četudi poštenih ljudeh! In jaz umiram v tujini in Agate ni pri meni! Želela bi, da bi me prekleti ta človek videl v tem trenutku, ko toliko trpim in ko tako težko umiram! Vse je pokončal: moža, Agato in mene! Preklet bodi za vse večne čase! Preklet bo, ker ga preklinja vdova, ki umira!»

Pri teh nekrščanskih besedah so se mi skoraj ježili na glavi lasje! Ko je nehala preklinjati, je vprašal oče — verjemite mi, da je bil bled kot sneg v zimi — nekako trepetaje:

«Kje si prav za prav doma, Pasaverica?»

«Tista vas,» je zaječala, «se imenuje Eyrishouen.»

Kakor bi ga zadela strela, se je vzdignil Visočan in izza table na steni je izvlekel kup starih listin, katere je ondi spravljal, dobro vedoč, da takih reči nikdo ne ukrade. Te listine je dobro premetaval po mizi in iskal in iskal je, dokler mu ni obtičal med prsti star, umazan listič. S tega lističa je moral nekaj prav pazljivo brati, ker sta mu buljili pri tem očesi kot dve jabolki izpod čela.

S svojim preklinjanjem si je bila Pasaverica olajšala dušo. Mirno in brez jeze je še tole povedala:

«Včeraj, ko sem hodila čez Gabrško goro tu-sem na Visoko, me je prehitela noč, da nisem več prišla do človeškega selišča. Prenočila sem pod božjimi zvezdami in prav hitro sem zaspala. In glej, v sanjah se mi je prikazal moj mož. Bil je bel kot vosek in vsa obleka na njem se je svetila. Šel je brez greha iz življenja, ker dobro vemo, da prevzame morilec vse grehe tistega, katerega je umoril. Torej brez greha se mi je prikazal moj mož in svetil se je, kakor se sveti sonce na nebu. Takrat mi je govoril: ‚Marija, pote sem prišel!'»

In še enkrat je ponovila: «Marija, pote sem prišel!»

Tedaj je oče zahropel: «Pasaverica, ali je to pravo tvoje ime?»

Odgovorila je: «Tako mi pravijo v tej deželi. V resnici pa se pišem za Schwarzkoblerico, ker je bil Jošt Schwarzkobler moj pravi mož.»

Oče ni ničesar odgovoril. Kot posekana smreka je telebnil po klopi, s klopi pa na tla. Obležal je in kri mu je zalila črni obraz in hropel in hropel je, prav kakor da ga je zadel in zdrobil težak udarec.

Na lističu, ki je bil star in zamazan, je bila okorna roka zapisala: Jobst Schwarzkobler aus Eyrshouen». Komaj se je razločevala črka od črke, pa menda je bil danes sam gospod Bog prenovil črko za črko, da se je vsaka Polikarpu Khallanu lesketala nasproti, kakor se nam lesketa zvezda z jasnega neba.

Tisti večer pa vendar še nisem vedel nič gotovega in vsega.

VI

Drugo jutro smo dobili Marijo Schwarzkoblerico mrtvo na klopi. —

Oče se je zavedel še tisti večer. Lezel je, kakor bi bil vinjen, po stopnicah v gorenjo hišo ter zlezel v obleki na posteljo. Tako je ležal še zjutraj, ko sem prišel k njemu ter mu povedal, da moram v Loko, ker je dan sv. Ahaca. Nič mi ni odgovoril, samo mignil mi je, da sem sedel na stol pri postelji.

Gledal je venomer proti stropu; le tu in tam je pogledal tudi proti meni. Njegov obraz je bil izpremenjen, a tudi njegovo oko se je bilo izpremenilo. Nekoč je padlo z visoke strehe mače ter si zlomilo hrbtišče, tako da je zadnji del telesca vlačilo za sabo. Čisto tako je gledal hromo telesce za sabo! Morda se je svojega stanja popolnoma zavedal, prejkone pa se je v njem le na pol zavedala ohromela in polomljena duša.

Jecljal je:

«V Loko? Le pojdi v Loko, ali marsikaj je postalo drugače! Jeremiji ne bo všeč, pa se ne da popraviti! Sporoči mu, da je premalo, kar ponuja! Všeč mu ne bo, a mu ne morem pomagati, premalo je!»

Dodal je še to-le:

«V Loki poišči strojarjevega Valentina! Povej mu, da čem imeti Trubarja! Bolje mi bo, če bo tekla čista božja beseda kakor olje v mojo dušo!»

Obmolknil je in se iznova zagledal v strop.

Nekaj časa sem še čakal, a ko se oče ni več oglasil, sem odšel, sedel na konja in odrinil proti mestu. Tam je bil na dan sv. Ahaca precejšen semenj. Dohajal sem sejmarje, ki so nosili mehove in vreče ter sopli proti Loki, da bi prodali, kar so pridelali.

Se nadaljuje

UREDNIŠTVO: ULICA MONTECCHI, št. 6, III. nad. — Telefon štev. 93 808, — UPRAVA: ULICA SV. FRANCIŠKA št. 20 — Telefonska št. 73-38
OGLASI: od 8.30-12 in od 15-18 • Tel. 29-477. Cene oglasov: Za vsak mm višine v širini 1 stolpca: trgovski 60, finančno-upravni 100, osmrtnice 90 lir. Za FLRJ: Za vsak mm širine 1 stolpca za vse vrste oglasov po 10 din.
Odg. urednik STANISLAV RENKO. — Tiska Tržaški tiskarski zavod. — Podruž.: Gorica, Ul. S. Pellico 1-II., Tel. 11-32 - Koper, ul. Battisti 301a-I, Tel. 70.
NAROČNINA: Cona A: mesečna 260, četrtletna 750, polletna 1400, celoletna 2600 lir; cona B: izvod 3, mesečno 70 din; FLRJ: izvod 4.50, mesečno 100 din. Poštni tekoči račun za STO-ZVU: Založništvo tržaškega tiska, Trst 11.5374. — Za Jugoslavijo: Agencija demokratičnega inozemskega tiska, Ljubljana, Tyrševa 34 - tel. 49-63, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 6-1-90603-7. — Izdaja Založništvo tržaškega tiska D.Z.O.Z. - TRST